

časopis slovenskih delavcev

št. 52

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

ČESTITAMO DRŽAVNIM SVETNIKOM

za interese delojemalcev se bodo pet let borili:

Ljubljana, 17. decembra 1992, št. 52, letnik 51, cena 95 SIT

Gregor Miklič

TAKOLE

VLADA SVETUJE

SINDIKATOM

Drago Ščernjavič, sekretar ROS delavcev državnih in družbenih organov pa se je po tiskovni konferenci o pripravah na stavko (o tem pišemo na 4. strani) vrnil s »pogajanj«
– dobesedno drhteč: »TO NISO BILA POGAJANJA, AMPAK NESRAMNE, CINIČNE GROŽNJE!«

Erih Šerbec

Albert Vodovnik

Vlado Tkalec

Volitve ocenjujemo na 2. strani

TISTIM, KI TOŽIJO DE, SE OBETA KLAVRNA USODA

OBLAK iz goriškega Grosista
suspendiran (5. stran)
TAKS iz mariborskega MTT
odstranjen (15. stran)

PLASTIČNI KIRURG V PORODNIŠNICI

Zdravnik v kranjski porodnišnici ni mogel operirati, ker mu je operacijsko mizo zasedel zasebni plastični kirurg – brez dogovora z zdravniki! Najdaljše nosove bodo kajpak imeli spet bolniki.

Stran 13

DE, sreda, 14⁰⁰

Pred uro se je začela seja upravnega odbora Slovenskih železarn o reorganizaciji, ustanavljanju novih družb, prenosu lastninskih deležev...

Med skupnimi cilji **k sreči** navajajo zagotavljanje varstva delavcev in izboljšanje njihovih delovnih razmer – **ne k sreči** pa tudi: »...skupno število zaposlenih naj bi se leta 1993 zmanjšalo za 1.761 ljudi oziroma 15 odstotkov...«

Spet **k sreči** pa ima SKEI do ugotavljanja presežkov zaposlenih jasna in trdna stališča: Spoštovanje delovnopravne zakonodaje in kolektivne pogodbe, zakonitost postopkov pri opredeljevanju trajnih presežkov, ki ni mogoče brez pisnega programa, sodelovanje delavcev (sindikata) v upravnih odborih, obveščanje sindikata o vseh odločitvah, ki vplivajo na ekonomski in socialni položaj zaposlenih...

Piše: Milan Uroša

Očitki so smešni

Z izvolitvijo osemnajstih predstavnikov socialnih, gospodarskih in poklicnih interesov v državni svet je bilo 10. decembra opravljeno tudi zadnje dejanje letošnjih volitev. Štirje med temi zastopajo interese delojemalcev, zato so bile za sindikate prav te volitve najpomembnejše.

Njihov izid je znan, za ZSSS ugoden in upošteva dejansko sindikalno članstvo tudi realen. Širše ocene so sicer različne, vendar volitev, po katerih bi bili vsi zadovoljni, ni. Sestavni del teh ocen so tudi nekateri očitki, da smo v ZSSS izigrali nekatere sindikate in se izneverili sindikalnemu pluralizmu in demokraciji. Da še zdaleč ni tako, vedo tudi tisti, ki to očitajo. Prav je, da se ob tem spomnimo nekaj dejstev in dejanj, povezanih s temi volitvami.

● Noben pluralizem ni samemu sebi namen, temveč je posledica različnih interesov, v sindikalnem primeru pa tudi različnih poti k mnogokrat istemu cilju. Vsekakor smo v ZSSS pri zastopanju delavskih interesov zmeraj iskali zaveznike in nikoli nasprotnikov.

● ZSSS je bila edina, ki je že ob vložitvi kandidatur republiški volilni komisiji predlagala, naj preveri dejansko članstvo posameznih sindikatov, in ji v ta namen ponudila vso potrebno dokumentacijo.

● V ZSSS, prav zaradi upoštevanja sindikalnega pluralizma, nismo predlagali štirih kandidatov za štiri mesta v državnem svetu, čeprav imamo mnogo več članov kot vsi drugi sindikati skupaj. V nasprotju s tem je KNSS predlagala štiri kandidate, ostali sindikati (razen sindikata novinarjev) z manjšim številom elektorjev pa vsak svojega kandidata, kar je možnost za njihovo izvolitev zmanjšalo na minimum.

● Predlog KNSS za medsindikalni dogovor o delitvi štirih delojemalskih mest po »formuli 2+1+1« bi za ZSSS lahko bil osnova za medsindikalno razpravo, vendar je bila njegova temeljna napaka, da ni bil predložen pred vlaganjem kandidatur; dokončno pa je »padel« takrat, ko so ga zavrnil ostali sindikati. Število glasov, ki jih je na volilnem zboru dobil vsak od šestnajstih kandidatov, pa je pokazalo, da je tudi KNSS predlog podala s figo v žepu. To pomeni, da bi kakršenkoli dogovor lahko uspel le, če bi bil dosežen že pri vlaganju kandidatur.

● Volitve članov državnega sveta zajemajo aktivnosti od njihovega razpisa do njihove izvedbe in torej ne predstavljajo le samega glasovanja. Zato je prav smešna Tomšičeva trditev, da smo se v ZSSS izneverili demokraciji s tem, da so naši elektorji glasovali za naše kandidate, saj so nenazadnje njegovi elektorji storili isto. Razlika je le v tem, da so naši elektorji zaradi naših treh kandidatov imeli prosto izbiro glede četrtega glasu, njegovi pa zato, ker so s kandidiranjem štirih kandidatov hoteli imeti vsa štiri mesta delojemalcev, te možnosti niso imeli.

● Pred volitvami je bil med sindikati dosežen načelni dogovor, da bodo predstavniki delojemalcev v državnem svetu zastopali interese vseh delavcev. Izvoljeni člani iz ZSSS bodo to tudi storili.

Predsedstvo Slovenije vendarle odgovarja na naše vprašanje

Z vašim dopisom z dne 30. 11. 1992 ste nam poslali izrezek iz vašega časopisa, v katerem je zastavljeno javno vprašanje vladi in predsedstvu Republike Slovenije o »navzočnosti in pristojnostih« Teritorialne obrambe na mejah, predvsem na Gorjancih. Ob tem vašem dopisu vas obveščamo o načelnem stališču predsedstva Republike Slovenije, da na javna vprašanja, postavljena v sredstvih jav-

nega obveščanja, ne pa neposredno, ne odgovarja.

Ne glede na omenjeno stališče, je predsedstvo sklenilo zahtevati od Ministrstva za obrambo, da ga pisno obvesti o aktivnostih Teritorialne obrambe Republike Slovenije na področju Gorjancev in o problemih oziroma incidentih med Teritorialno obrambo in civilnim prebivalstvom na Gorjancih.

V. d. generalnega sekretarja
Martin Cerkvenik

Protest k »Delo divjih privatizerjev«, DE 1. 12. 1992

Odločno protestiram proti pisanju vašega časopisa DE z dne 1. decembra 1992 na strani 15, kjer je omenjeno moje ime v kontekstu z Vito-mirom Grosom.

Javno tožilstvo piše SEG

V zvezi z vašimi pobudami vam sporočamo, da javna tožilstva ne zbirajo podatkov o kazenskih postopkih. Pomembnejše podatke s tem v zvezi ima Zavod za statistiko Republike Slovenije.

Glede ovir za uspešnejši pregon storilcev kaznivih dejanj ni mogoče na splošno odgovoriti. Če je odkrit storilec in če so zbrani dokazi za utemeljen sum, da je storil uradno pregonljivo dejanje, javni tožilec začne kazenski postopek. S problematiko odkrivanja storilcev in zbiranja dokazov se ukvarjajo organi za notranje zadeve in inšpekcijske službe.

S spoštovanjem.

Franc Mazi, namestnik javnega tožilca
Republike Slovenije

Prej je bilo jajce

Zadnje volitve so nam dale končni odgovor, ki so ga iskali znanstveniki NATO pakta in bivšega Varšavskega pakta:

KAJ JE BILO PREJ, JAJCE ALI KOKOŠ?!

Naši vrli mladinci so dokazali, da je bilo prej jajce!

Pa se pozabavajmo in dokazimo ta zgodovinsko epohalni dogodek. No, pobje, dečki, deklice, mladinci, v tem primeru so na teh volitvah zmagala jajčka, s svojo prodorno zvičajnostjo, z dobrimi geni svojih staršev in s ključem, ki je razrešil znanstveno vprašanje, ki so si ga zastavljale generacije. V svoje vrste so namreč pripeljali petelina, pa ne navadnega petelina, takega, ki iz jajčk koj naredi kokoši.

In zmagala mladenci, ki svoje revolucionarne preteklosti, ki so jo prebili na se-

stankih, niso nikoli zakrivali. Stari revolucionarni biki iz kulturnih vrst pa so naselili, nasedel je zunanji minister, nasedel je celo generalfeldmaršal Janez, naselili so zeleni bradači, da o socialistih ne rečemo nič. Socialistom zamerim to, da niso imeli v svojih vrstah pravih jajčk, ki bi k sebi potegnili pravega petelina, ki iz jajčk dela piščance ali glasove volivcev. Če bi jim podpisani sestavil programsko zasnovo, v grobih črtah naročil, kakšno kampanjo naj vodijo, bi tolkli tudi nacije. Oni so se šli pa košarko, ko je v modi tenis. Se odstopljeni profesor samoupravljanja obvlada tenis, samo ni tisti pravi petelin. In kje so novi, sveži petelinčki, bi vprašal socialisti!

Za Zmagove nacije se ni čuditi, rekrutiral jih je po gostilnah in beznicah, tudi med

Prosimo, da preverite točnost članka in me o novinarju, ki je uporabil moje ime, obvestite.

Veliko ljudi me je v zadnjem obdobju pred volitvami ustavilo na cesti in mi preko telefonov sporočalo, da ne morejo verjeti, da sem se lahko tako spremenil in da sodelujem z g. Grosom. Vse to pa da je bilo objavljeno v DE z dne 1. 12. 92. Ko sem dobil v roke omenjeno številko DE, sem bil resnično osupel nad tem, kar je pisalo.

Jasno in s čisto vestjo vam sporočam, da nisem član nobene komisije za preobrazbo družbene lastnine in da nisem sodeloval na nobeni novinarski konferenci. Gospoda Grosa sploh ne poznam osebno, temveč samo s TV in časopisov. V njegovi družbi nisem bil nikoli.

Obstaja možnost, da je v Sloveniji še kdo z enakim

imenom in priimkom, kakor ga imam jaz. Kot mi je znano, imam sorodnike po očetovi strani v Kranju, zato povezujem to potegavščino tudi s tem. Prepričan pa sem, da v že omenjeni komisiji ni sodeloval član, ki bi se enako pisal.

Z omenjenim člankom ste meni osebno naredili veliko slabega, zato bom prisiljen proti novinarju vložiti tožbo. To je bilo v predvolilnem obdobju še toliko bolj prisotno in pritiski name so se stopnjevali. Ljudje na ulici govorijo: »Glej ga tistega, ki je enakomisleč kakor Gros.« »S tem pa bolje, da se ne družiš, saj je Gros.«

Ker članek ni podpisan, vas prosim, da mi sporočite ime in priimek avtorja.

V pričakovanju vašega odgovora vas pozdravljam.

Vojko Hobič

IGNORANCA IN ŽALITEV

Slovensko ekološko gibanje je javno tožilstvo oziroma dr. Drobniča vprašalo, kaj se je zgodilo s 23 ovadbami proti onesnaževalcem okolja v Celju in koliko obtožnic so tožilci v Sloveniji že vložili proti takšnim nemarnejšem, koliko se jih je končalo s sodbo ali kako drugače...

Dopisovanje je bilo potem takšno:

Slovensko ekološko gibanje odgovarja tožilcu Drobniču

Hvala za odgovor. Dejstvo, da ste nam odgovorili, je tudi edino, kar lahko cenimo kot pripravljenost, da o svojem delu kaj poveste tudi javno.

Vse ostalo je, po našem globokem prepričanju, nesprejemljivo, celo ignorantsko in žaljivo in je – to povemo povsem naravnost – povsem v stilu, v kakršnem je republiški tožilec (njegov namestnik) odgovarjal v prejšnjem režimu.

Menili smo, da RJT kaj ve o svojem delu, da o njem tudi kaj poroča in da o tem sme kaj vedeti tudi slovenska javnost. Naj torej o tem, kako se tožilci spopadajo s KD v zvezi z onesnaževanjem okolja, res sprašujemo Zavod za statistiko RS?

Zakaj na primer niste odgovorili, kakšna je bila usoda 23 ovadb zoper onesnaževalce okolja (podalo jih je društvo za varstvo okolja Celje)? Pa menda ni res, da naj te odgovore poiščemo na Zavodu za statistiko, ki sploh ne zbira podatkov, koliko ovadb ste zavrgli s področja KD onesnaževanja okolja?

Ste v bistvu nehvaležni, saj je bil poglobljen namen našega pisma tudi pripomoči k boljšim rešitvam. Iz te prakse nekaterih temeljnih javnih tožilcev namreč izhaja, da imajo tožilstva (ne policija ali Zavod za statistiko) težave pri vlaganju obtožnic zoper onesnaževalce okolja. Največkrat omenjajo formulacijo v KZ RS, ki govori o »občutnem preseganju dovoljene meje« (npr. čl. 241 KZ RS). Omenjajo tudi problem, če kaka tovarna občutno preseže takšne meje, ko izpusti v zrak strupene pline,

da je treba v kazenskem postopku dokazati, da je na primer prav ta izpust zastrupil solato na tej in tej parceli, ki je last tega in tega.

Menili smo, da bi lahko s skupnimi prizadevanji pomagali doseči, da bi bila zakonodaja bolj dorečena, jasnejša.

Posebej vam zamerimo, da ne veste niti števila obtožnic, ki so jih slovenski tožilci vložili zoper onesnaževalce okolja (kako naj zanje ve Zavod za statistiko?) in koliko obtožnic se je končalo s sodbo – takšno ali drugačno. Zakaj ne želite povedati takšnih podatkov? Kakorkoli že, vaš odgovor je povsem nesprejemljiv za demokratično Slovenijo in zato javno protestiramo proti vašemu ravnanju. Ekološki pozdrav!

Karel Lipič, tajnik
IO SEG

in jim priskrbel mesto pri tem čiščenju.

S tem so mladiči dokazali, da ostareli petelini nimajo pravih možnosti, s socialisti pa se že učijo tenisa in iščejo pravega petelina.

Franjo Francić

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite

(061) 321-255

in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo v (kateremkoli) sindikatu vsaj težje, če že ne nemogoče

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

• Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942 • DE – glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479 • Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942 • Časopis urejajo: Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Franceškin (živiljenjska razpota), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Križnik (sindikalni zaupnik), Franček Kavčič (sindikati), Boris Rugelj (Na tržnem preprihu), Andrej Ulaga (Kazipot), Bora Zlobec (lektorica), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, telefaks 311-956 • Naročnina: 321-255 • Posamezna številka stane 95 tolarjev • Ziro račun: 50101-603146834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana • Časopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

Knjiga z napotki KAKO POSTATI PODJETNIK in KAKO USPEŠNO POSLOVATI

Sonja Gavez, Viljenka Godina in Marina Letonja

iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA Cena 890,00

Naročila pošljite na naslov:

ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4; Telefon 321-255, 110-033; Fax 311-956

JELINČIČEVA

⚡ N ⚡

Skoraj polovica neopredeljenega volilnega telesa po dveh in pol letih večstrankarstva se v javnomnenjski anketi še dva tedna pred volitvami izkaže za tretjinsko (35,7 %, Delo, 21. 11. 1992) neopredeljeno. To pomeni, da imamo neorganizirano in nestrukturirano politično telo. Če je na prejšnjih volitvah to nezadovoljstvo kanaliziral neodvisni predsedniški kandidat – dobrotnik ali posebnec – Ivan Kramberger, se tokrat to nezadovoljstvo vse bolj kanalizira v Jelinčičevo Slovensko nacionalno stranko (SNS). Zaradi padca Peterletove popularnosti, ki je plod kampanje in poznejše odstranitve iz vladne funkcije, ne moremo več govoriti o krščanski opciji kot tisti, ki bi bila kot volilna tema odkritje v političnem prostoru.

Pri Jelinčiču gre za idejo, ki je naletela na ustrezno razpoloženje. Njegova stranka ima sicer kakih 2000 vpisanih članov, toda izmed njih je Jelinčiču uspelo nabrati komaj minimum (48) kandidatov za poslance. To pove dovolj. Da pa se je zanj opredelila provinca, je razvidno iz obiska njegovih nastopov. Zaradi Jelinčičevih gesel («Slovenijo Slovencem», «Napravite mi to deželo svet slovensko» itd.) je predsednik Demokratske stranke in notranji minister Igor Bavčar čas, namenjen televizijski petminutni predstavitvi svoje stranke (29. novembra) uporabil za to, da opozori Slovence, da Jelinčičeva ideja etnično čiste Slovenije vrača to slovensko državo na Balkan, kjer se grejo podobne politike. Toda Jelinčič je spretno zajel razpoloženje določenega segmenta političnega telesa, ki v normalnih razmerah glasuje za desnosredinske in konzervativne stranke ter ki je vrednostno tradicionalistično orientiran. Da se eno desnico da zamenjati z drugačno, najbolje čutijo ravno Pirnatova ND, Pirkmajerjeva SGS in Grosova LS. Toda to čuti tudi Peterletova SKD, kateri zna Jelinčičeva SNS stati z ramo ob rami po volitvah. Jelinčičeve teme so povzeli še Pirnat (ND) in Marjan Podobnik (SLS), še posebej tisto o reviziji državljanstva za »nove Slovence«. To povzemanje tujih tem samo kaže, kako brez idej so ti politiki, ki tečejo za lastnim ljudstvom in njegovim čutenjem. Antielitarni naboj so pobrale tudi nekatere zunajparlamentarne stranke (recimo krščanski socialisti, ki so dosegali že 2 %, a so padli na 0,2 %, ko so se združili v »Skupno listo« z dvema neprepoznavnima stranicama), vendar se je nezadovoljstvo ljudstva s svojo politično elito izkazalo šele ob konkretnih privilegijih (državljanstvo za »južnjake«), in ugodnostih (družbena stanovanja). Ugovor zagovornikov »civilne družbe«, da gre za spoštovanje temeljnih državljanjskih pravic vseh državljanov, zbledi ob občutku narodnostne ogroženosti (nezaposlenost, islamizacija, imigracija...). Kakor so sestopajoči komunisti onemogočili nastanek neke nekomunistične levice na novih (idejnih) osnovah zato, da bi ohranili svoje pozicije in strukture, tako so »demokrati« v svojem prehodu v Demos in nazaj raje šli na to, da si zagotovijo svojo vsakovrstno dominanco nad partnerji, kakor pa da bi dovolili konstituiranje normalne desnosredinske in konzervativne politične opcije. Obstoječe in s strani »demokratov« nezaželeno krščansko demokracijo lahko zlahka nadomesti Jelinčičeva SNS. To ni tisto, kar so udbovske strukture hotele proizvesti z antisemitsko kampanjo v študentski Tribuni (Protokoli cionskih modrecev 1989–90, Mein Kampf Adolfa Hitlerja 1992). Jelinčič je izven kontrole političnega establishmenta. Njegovo SNS bi se še najlažje dalo primerjati s Haiderjevim fenomenom v sosednji Avstriji. Kakor smo govorili na začetku o totalitarni in antidemokratski dediščini («nahrbtniku») tistega, kar naj bi bilo slovenska levica, tako moramo sedaj spregovoriti o latentnih custvih Jelinčičeve publike. Njegov mikš »Velike Slovenije«, revizionističnih zahtev

glede zakona o državljanstvu, priznavanja k partizanstvu in hkratnega oponašanja nacional-socialističnih parol je očitno ustrezna propagandna mešanica, ki mu je prinesla medijski prodor k množici. Bavčarjeve »nerodnosti« pri Jelinčičevi aretaciji na strankinem kongresu, pa Bavčarjeve afere (prisluškovalna, pa tista »koprska«, ponarejeni tolarji in aretacija Šiška itd.) diskreditirajo tiste, ki naj bi demokracijo varovali. Jelinčičeva razkritja o izvenustavnih koordinacijah v vrhu slovenske politike se pokrivajo z javno izraženimi bojaznimi o možni »predsedniški diktaturi«, ko ne bi parlament sprejel volilne (proporcionalne, kompromisne?) zakonodaje. Ker nismo imeli predsedniške diktature, se nam obeta naslednjo petletko »čaj ob petih« pri Milanu Kučanu. V taki kombinaciji pa Jelinčič izpade kot varuh demokracije nasproti Bavčarju. Bavčarjev problem je pač v razliki med ideologijo (besedo) in dejanji, ki naj bi jo branila.

Volilni uspeh SNS in njen vstop (izmed vseh izvenparlamentarcev) v parlament pomeni vse kaj več od vzgoje publike za neko bodočo desnosredinsko večino. Prej pomeni, da bomo imeli tako z leve (SDP oz. »Združena lista« DSS-DeSUS-SDU-SDP) kakor z desne stranke s pomanjkljivo koalicijsko zmoglostjo. SDP je sicer iz opozicije oz. izven vladne koalicije vendar uspela vpeljati svoje ministre v slovensko vladno, s svojo mesta v političnem »outu« pa bolj vplivati na dogajanje, kot bi ji kdo pripisoval iz njenih privoščljivih opozicijskih nastopov. Jelinčičeva SNS utegne prav v »bazi«, torej na nivoju »občinskih Demosov« vrstati med desnosredinske stranke in se prilagoditi. Ker pa bi bila prilagoditev tudi njen konec, je to malo verjetno v tem trenutku. Zato lahko sklenemo, da prav pojav SNS kaže, kako krhek je v resnici obstoječi in tako domišljeni sistem desetih majhnih strankarskih elit, kakršnega sq si izsanjali sestopajoči komunisti. Če je korist njihove samoohranitve večja od splošne škode, ki jo tak način preživetja včerajšnjih tovarišev povzroča Sloveniji, potem je prav, da jih protestni glas pretrese (Kramberger 1990, SNS 1992). Zato moje razmišljanje ne želi točli po senci. Na istem sentimentu je graditi tudi popitovski (konzervativni) komunizem z gesli o »dobrih gospodarjih« itd. Vprašanje je samo to, kdo te teme uporabi. Če so sedanji komunisti v »Združeni listi« raje šli v volilni propagandi na socialni demagogiji in na obujanje starih dobrih časov visokega standarda, pač poskušajo ugajati svoji neprenosljivi publiki. Sklep takega razmisleka pa je ta, da lahko samo razviden in neposreden volilni sistem omogoči tisti vpliv političnega telesa in tudi posameznega volivca oz. državljanja na politiko, kakršnega sedaj nadomešča njegovo prostotno glasovanje. (30. 11. 1992)

Mladen A. Švarc

Svobodni Sindikati Slovenije

predkoalicijska arena

Bodo glavni koalicijski partner Drnovšku krščanski demokrati? Pri tem naj bi glavno vlogo odigral gospod Lojze Peterle, ki bi mu gospod Drnovšek moral nakloniti kakšno pomembno zadevo v vladi; gospod Peterle bi se, mislimo, zadovoljil kvečjemu z zunanjim ministrstvom. Nad takim izborom bi lahko bili navdušeni samo z ene strani: gospod Peterle kot zunanji minister namreč ne bi mogel več vandrati po svetu in razlagati, kakšen komunistični hudič da

Družinski kapitalizem

je v njegovi prelepi deželici pod Alpami, in pobožnjakrjev po svetu strašiti z Drnovškom preoblečenim, v satana.

Sicer pa si je gospoda Peterleta zelo težko predstavljati kot zunanjega ministra, če vemo, kakšne težave in težavice je imel kot predsednik vlade takrat, ko bi moral kaj povedati v imenu države. Saj si še točnega imena svojega kolega iz Hrvaške, ki ga je svoje čase gostil v Ljubljani, ni mogel zapomniti. No, take nevšečnosti se, kajpak, dajo popraviti in odpraviti, človek se vendar vse življenje uči.

Bolj so vprašljive druge reči. Življenje na koruzi med liberali in demokristjani ni nič nenavadnega; če seveda država ni nenavadna, kar pa za našo žal še ne drži. Zato si lahko kar mislimo, kako bi Drnovšek in Peterle vlekla vsak na svojo stran in se kregala, čigava je ta država. In seveda, kakšna naj bo: družinski podalpski rokodelski vrtiček ali podjetniška in velepodjetniška, v duhu in tradiciji evropskega liberalizma.

O delovni sili pa tako liberalci kot demokristjani razmišljajo po svoje – bolj malo. Za prve so to delavci, za druge pa hlapi in viničarji, oboji pa so v sporu z obema, kot zagovornikoma kapitala. Liberalci se bodo sklicevali na pravila postindustrijske družbe, demokristjani pa na krščansko moralo, in v taki kombinaciji bodo delavci lahko vsak večer zmolili tri rožne vence, da bi jutri še imeli zaslužek.

Peterletov tabor ima sicer malo upanja, da bo prvi Drnovškov partner. Upajmo, da bodo njegovi upi izpolnjeni, ker sicer lahko pričakujemo samo nove davke, ki jih v skladu s svojimi manirami – te smo že imeli priložnost spoznati – kajpak ne bodo naprtili kapitalu in kapitalistom, temveč državljanjskim tlačanom.

vsem komunistom pocrkale krave.

Za delavstvo bi »španovija« med liberalci in združeno levico seveda osvetlila sedanja mračna obzorja. Še posebej, če bi socialisti, ki jih je na volitvah pobrala slana, in socialdemokrati, ki jih je slana skoraj požgala, spoznali, da se na Slovenskem plača govoriti in delati samo za eno socialdemokratsko stranko, kakor se bo združena levica najbrž imenovala po januarskem združenem kongresu.

Delavci bi lahko upravičeno pričakovali, da se bo levica na oblasti borila zanje, kakor se običajno povsod po svetu, in da bo kapitalistom že v njihovem medsebojnem prerekanju skušala dopovedati, da mora v teh časih tudi socialna pravičnost nekaj veljati, če hočemo postati nekakšna sodobna evropska država.

Združena lista je z združevanjem levice začela kar posrečeno, saj ima v svojih vrstah poleg delavstva in upokoencev tudi socialdemokratsko unijo, ki pa je menedžersko naravnana. Pomeni, da bo svojo zagnanost pod tradicionalno rdečo delavsko zastavo lahko preverjala znotraj svojih vrst, da se ne bi kazala preveč rdeče takrat, ko to ne bi bilo potrebno ali izvedljivo.

Če bi šel Drnovšek v svate k Združeni listi ali levici, si lahko obetamo tudi boljše čase za sindikalno besedo, čeprav se sindikalisti na volitvah na Združeni listi nisto nič kaj dobro odrezali. Tembolj bi bili zato na oblasti dobrodošli taki, ki jim sindikati niso španska vas in ki vedo, da socialne države in socialnega miru, ki je potreben v časih stabilizacije, brez sodelovanja sindikatov preprosto ni.

Boža Gloda

USPEH JE LE USPEH

V sredo se je na prvi seji po volitvah zbralo (in uspehu s sokom nazdravilo) vodstvo DELAVSKE STRANKE SLOVENIJE.

Predsednik stranke Vlado Rančigaj, ki smo ga v uredništvu poimenovali šef delavskega lobija, je ugotovil, da gre povezavi v Združeno listo gotovo velika zasluga, da je delavska stranka postala parlamentarna.

»Še večja vrednost združitve in predvolilnih aktivnosti je morda v tem, da smo delavsko stranko uspeli promovirati širom po Sloveniji in da ji je po vseh ocenah ugled lepo zrasel.

Odločitev za združen nastop je bila torej kljub posameznim pomislekom tvorno dejanje in je med drugim pripomogla k uspehu, kljub sila skromnim sredstvom. To pomanjkanje je pač odtehtala osebna zavzetost, pogosto že kar požrtvovalnost.

Menim, da je republiški volilni štab Združene liste opravil odlično delo, tudi za našo stranko. Bolj gladko bi lahko teklo le delo na terenu.«

Miloš Pavlica, ki je edini iz te stranke poslanec s državnem zboru, se je s takšno oceno strinjal in jo še razčlenil:

»Lahko rečemo, da je Delavska stranka Slovenije dosegla poslanski sedež v državnem zboru brez sredstev, če sem natančen, z 10.000 tolarji. Končno smo za celotno delovanje stranke od njenega nastanka pa doslej obrnili približno 150.000 tolarjev. Prepričan sem, da skromnejše stranke v Sloveniji ni.

Združeni smo nedvomno dosegli več, kot bi nam prinesel samostojen nastop. Zdej verjetno za nobeno članico

Združene liste nima pomena zgubljati časa in moči za globokoumne razprave, kdo je za Združeno listo kaj žrtvoval, kje in za koliko bi jo sam bolje

Poslanski sedež v državnem zboru je Milošu Pavlici prinesla Združena lista, omenimo pa le še tri najbolj uspešne kandidate Delavske stranke Slovenije:

Vodi Brane Omerzu z zelo ugodnimi 14,96 odstotka, na drugem mestu je Igor Vizjak s 13,72 sledi pa jima Danilo Šipoš z dobrimi 10 odstotki glasov v svoji volilni enoti.

odnesel... Prednosti je enostavno preveč in dovolj očitne so.

Naši stranki, denimo skupen nastop ni prinesel le volilnega uspeha. Pridobili smo si ugled in zelo dragocene izkušnje, ki nam bodo prišle še

kako prav. Že na lokalnih volitvah.

Zasluge SDP za uspeh Združene liste so nesporne, toda k njemu so lepo pripomogli tudi naši kandidati.

Skratka, naš nastop je bil dostojen. Čakajo pa nas globlje in resnejše ocene. Skrbno bo treba pretehtati nastop sindikalistov na teh volitvah,

Delavska Stranka Slovenije

kot članov strank in kot kandidatov. Velika večina in mislim prav na vse sindikate, se je slabo odrezala. Vzroke bo treba temeljito oceniti, še sploh pripombe, ki smo jih poslušali na terenu – češ sindikalisti se vse preveč ukvarjajo sami s seboj in premalo z interesi svojega članstva.

Bo morda prvi Drnovškov koalicijsko-vladni partner četverica iz Združene liste – delavska stranka, demokratska stranka upokoencev, socialdemokratska unija in prenovitelj? O Ribičiču kot ministru sicer ni treba razglabljati, ker se je prenovitelski šef raje odločil za profesuro in tenis. Bo pa v stranki, kakorkoli se bo že imenovala kot združena levica, še vedno pomemben. Dr. Ciril Ribičič torej od Drnovška ne bo zahteval zunanjega ministrstva. To bi bilo tudi čisto nepotrebno, saj Ribičič tudi tedaj, ko je vladal Peterle, ni hodil po svetu razlagat, da smo Slovenci nenadoma postali klerikalci, ki noč in dan molijo, da bi

Socialna pravičnost

Površna ocena, da čas in težke razmere niso v prid »promociji« sindikalistov, sicer lahko drži a je vendarle premalo.

Več kot zadovoljni pa smo lahko z volitvami v državni svet. Res sta bili predvsem LDS in Demokratska stranka zelo arogantni, ko smo ponujali skupen ali vsaj usklajen nastop kandidatov. Vse ocene so namreč kazale, da bo v svetu močno zmagala desnica.

No, kljub vzvišenosti nekaterih so volitve v državni svet zelo prijetno presenetile. Nagnil se je bolj v levo, kot je lahko pričakoval še tak vedro gled.

Brane Omerzu je primaknil pogled naprej, sloneč na mnenju, da ima slovenski narod očitno rad oblast:

»Kaže, da so volivci prej volili dva predsednika (vlade in predsedstva) kot pa stranke. To je že poduk!

Glede na ugodne ocene uspeha, vloge in predvsem ugleda delavske stranke pa se moramo držati vodila o železu, ki ga kaže kovati, dokler je vroče, in ne čakati, da se ohladi.«

Razprave so se še naprej sukalale o krepitvi položaja delavske stranke v tako ali drugače združeni levici. Omenimo še Ivana Ušaja, ki je menil, da mora stranka še naprej in še bolj delovati, kot je doslej – ZA ČLOVEKA.

Ivan Ušaj je tudi prekinil nazdravljanje s sokom in potegnili na plan nekaj steklenic rujnega iz Vipaske doline. Uspeh je le uspeh!

Ciril Brajer

CELO PRAVNO DRŽAVO JE TREBA IZSILITI

»Mar ni to nov dokaz popolne ignorance odgovornih do naših zahtev!« so nejevoljno zmajevali z glavami člani konference sindikata kazensko-poboljševalnih domov in nervozno pogledovali na uro. Začetek seje, na kateri naj bi si odgovorili na vprašanje »opozorilna stavka v petek – da ali ne«, je bil napovedan za 10. uro, ob pol enajstih pa z ministrstva za pravosodje in upravo še vedno ni bilo nikogar, ki bi jih iz prve roke seznanil, kaj namerava storiti vlada. Tako predsedniku ni preostalo drugega, kot da je šel telefonirat, drugi pa so se medtem kratkočasi sli z uganjanjem, koga neki bo ministrstvo poslalo na sejo. Največ jih je stavilo na gospoda Carlija, ki se je potem ob 10.45 tudi pojavil v sejni dvorani.

»Sem v zelo nerodnem položaju, ker so me na vrat na nos določili, naj pridem k vam,« so bile njegove prve besede. Nato pa: »Gospod Wohinz, ki je pri nas zadolžen za vaše področje, je izdal navodilo, naj bomo solidarni z delavci.«

Takšno stališče je zbudilo že kar prvega razpravljalca. »Če nas podpirajo, pomeni, da stavka bo, ne da bi si kdo zaradi tega posebej belil glavo!« je ugotovil in se hkrati zbal, da se po stavki pravzaprav nič ne bi spremenilo. Zato je predlagal takle scenarij: »Če vlada na svoji seji 17. t.m. ne bo razpravljala o naših zahtevah, bomo 18. stavkali opozorilno, 24. t.m. pa zares. In to vse do uresničitve naših zahtev!«

Predlog je bil soglasno sprejet...

Sprejet je bil tudi v drugih sindikatih ROS državnih in družbenih organov Slovenije. Vse, kar smo o njihovih zahtevah zapisali v prejšnji številki, drži kot pribito. Zgornje poročilo z ene od ponedeljkovih sej kaže, da se stvari le še zaostrujejo.

Dokončen dokaz za to je torkova tiskovna konferenca republiškega odbora:

»Doživeli smo že vse čudne stvari, od Drnovškovega poskusa miniranja sindikalne seje, ministrov, ki se pridejo pogajati brez pooblastil, ignorance, takšnih in drugačnih pritiskov,« je začel sekretar ROS Drago Ščernjavič.

»Mar ni strahovanje, če nekdo z ministrstva za pravo-

sodje že blagovolili priti na našo sejo, pa je prvo, kar stori, to, da popiše vse prisotne?!

Tudi neposredne grožnje in mahanje z delovnimi knjižicami doživljajo naši člani, skušajo jih prestrašiti, kot so pač prestrašili vse slovenske delavce.

Dobivamo neuradne namige, da se bo vlada na naše zahteve požvižgala, neslane pripombe, naj iz naših zahtev naredimo letalce in ga spustimo skozi okno...

No, kljub vsemu so naša prizadevanja, za katera lahko le v zadnjem mesecu trdim, da so gromozanska, nekako pripeljala vsaj do možnosti pogajanj. Vlada je nanje pristala za

danec popoldne, čeprav po vsem, kar smo z njene strani doživeli, komaj lahko upam v smisel teh pogajanj.

Na sestanek vsekakor gremo, a kako naj se pogajamo o nečem, kar naj bi bil temelj pravne države?!

»ZAPOSLENI TERJAJO LE MINIMUM TEGA, KAR JIM ZAGOTAVLJA ZAKON. IZVRŠEVANJE SODNIH ODLOČB IN ZAKONOV JE PREDPOSTAVKA PRAVNE DRŽAVE IN O TEM NISO MOŽNA NOBENA POGAJANJA!«

Tako je nadaljeval Vinko Kastelic z odgovorom na

očitke, s katerimi vlada skuša prepričati delavce, češ ni denarja, zahtevate nemogoče... Vse to izmotavanje je ožigosal za nesmisel oziroma dokaz, da slovenska vlada noče ali ne zmore dojeti, kaj pravna država pravzaprav je.

Sindikati zaposlenih v Republiški upravi za javne prihodke so se kajpak strinjali in opozorili, da vlada doslej ni dala od sebe še nič v pisni obliki, vse pride nekako okoli ovinka. Spotaknili so se tudi ob zahtevo namestnika svojega direktorja, da stavka ne sme motiti delovnega procesa: »Kakšna stavka pa bi to bila?! Stavkali bomo v skladu

Stavka proti državljanom ali državi

Novinarje je kajpak zanimalo predvsem to, kako bo videti stavka v zaporih in na mejah.

Delavci v KPD se bodo zbrali v posebnih prostorih in dve uri zborovali. Tačas ne bo telefonskih zvez, obiskov...

Cariniki ne bodo zavlačevali postopkov, te formulacije se trmasto izogibajo – le zakon bodo spoštovali. Zakon pa pravi, da se s posameznikom lahko ukvarjajo do dveh ur!

Ostali bodo pač dve uri čakali, da bo zakonu zadovoljeno in bosta dve uri mimo. Torej bodo »nasankali« zaporniki in potniki.

Prav zanimiva bi bila reakcija države, če bi denimo cariniki za dve uri odšli zborovat in tačas pustili – MEJO ODPRTO!

s stavkovnimi pravili, najprej opozorilno in potem zares. Gre namreč za več kot upravljene zahteve.

Podobno menijo sindikati v KPD, cariniki pa še dodajajo:

»Ob zahtevi po delu plače, za katerega nas je vlada nezakonito prikrajšala, terjajo naši delavci tudi zakonsko ureditev nesmisla, ki se dogaja na mejah. Država se ne zaveda, da delamo cariniki na mejah brez pooblastil – celo tam, kjer nadomeščamo policijo, kjer pravzaprav opravljamo njen posel. Kjer pa smo skupaj, naši delavci s policaji niso v enakopravnem položaju.

Tudi pri stanovanjih smo drugorazredni državljani. Več kot 90 odstotkov smo jih kupili z lastnimi sredstvi ali denarjem slovenskih podjetij, pa jih cariniki, ki živijo v njih, ne morejo odkupiti. Niti najemnih pogodb ne moremo podpisati, tiste, ki jih še imamo, pa so v cirilici.

Ne vidimo ne zakonske ne logične ovire, da bi se te krivice ne odpravile, in tudi zato bomo 18. 12. stavkali od 8. do 10. ure!«

Ciril Brajer
Damjan Križnik

ZMAGALI SO SVOBODNI SINDIKATI

Elektorji oz. posebej izvoljeni predstavniki sindikatov so 10. decembra na volilnem zboru izvolili predstavnike delojemalcev v državni svet. Zbor je bil v Cankarjevem domu in tam so izmed 16 kandidatov, ki so jih kandidirali različni sindikati v Republiki Sloveniji, izbrali 4 svetnike, kakor imenujemo člane državnega sveta.

Volilnega zbora, ki ga je sklicala republiška volilna komisija, se je udeležilo 121 od 128 izvoljenih elektorjev. Volilni zbor je ob pomoči Slobodana Rakočevića, člana republiške volilne komisije, najprej izvolil volilni odbor. Predsedoval mu je Milan Utroša, v njem pa so bili tudi predstavniki drugih večjih sindikalnih organizacij. Volilni odbor je izvedel volitve in ugotovil volilni izid.

Največ glasov so dobili predstavniki Svobodnih sindikatov, in sicer Gregor Miklič 72, Albert Vodovnik 69 in Erih Šerbec 67. Izvoljen je bil tudi Vladimir Tkalec iz SVIZ-a, ki je dobil 64 glasov. Kandidati drugih sindikatov so dobili bistveno manj glasov: Milena Koselj-Šmid iz Neodvisnosti na primer 35, Dušan Rebolj iz Pergama pa 21. Glasovanje na volilnem zboru je potekalo nemoteno in nihče od udeležencev se na izid glasovanja ni pritožil. Bilo pa je nekaj godrnjanja in dolgih nosov.

F. K.

UVELJAVILI SMO PRAVICE DELAVCEV ELANA

Dne 4. 12. 1992 je ZSSS, izpostava v Radovljici prejela 1.090.409 tolarjev SIT iz stečajne mase Elana. Tukajšnja pravna služba je na sodišču združenega dela v Kranju uveljavila terjatve delavcev do Elana, Tovarne športnega orodja p.o. iz Begunja na Gorenjskem. V postopku je uspela uveljaviti neizplačani regres za leto 1989 in 1990, odpravnine, jubilejne nagrade, denar za malice in neizplačanih inovacij, s pripadajočimi obrestmi.

Zahtevali smo tudi razliko neizplačanih osebnih dohodkov v letu 1989 in 1990, vendar nismo uspeli. Na sodišču v Kranju sedaj teče postopek za izločitev počitniških kapacitet Elana, saj upniki – delavci Elana vztrajajo, da so bile te kapacitete pridobljene z njihovim delom in njihovimi sredstvi in zato ne morejo biti predmet stečajnega postopka. V izločitvenem zahtevku so tudi osnovna sredstva Centra Krpin v Begunjah na Gorenjskem.

B. K.

Podpis Pogodbe o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju

Konec prejšnjega tedna sta krovno pogodbo za prostovoljno zdravstveno zavarovanje delavcev podpisala Rajko Lesjak za Svobodne sindikate in Franc Košir v imenu Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Pogodba, objavljena v prejšnji številki DE, je podlaga za sklepanje skupinskih zdravstvenih zavarovanj med delodajalci in organi Zavoda za zdravstveno zavarovanje. Ob tej priložnosti je Franc Košir v imenu zavoda izrazil zadovoljstvo, ker bodo po pogodbi delodajalci lahko dodatno zavarovali več sto tisoč zaposlenih. Košir misli, da je podpis pogodbe za-

četek tvornega sodelovanja med zavodom in Svobodnimi sindikati Slovenije.

Rajko Lesjak pa je ob podpisu dejal, da je ta pogodba obliž na vse tegobe, ki danes pestijo delavce. V četrtek, 10. decembra, ko so Svobodni sindikati podpisali pogodbo, so zanjo pridobili že 75 tisoč zavarovancev iz 190 podjetij. Po tej pogodbi bodo imeli zavarovanci pri prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju 31-odstotni popust. Ta je omogočen tudi zaposlenim, ki niso včlanjeni v Svobodne sindikate.

FK

Prostovoljno zdravstveno zavarovanje

Krovna pogodba za sklepanje prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja je bila objavljena v prejšnji številki. Opozoriti moramo, da je na dan podpisa krovne pogodbe prišlo do spremembe.

V drugem členu je za 6. alineo dodana nova, sedma alineja, ki se glasi:

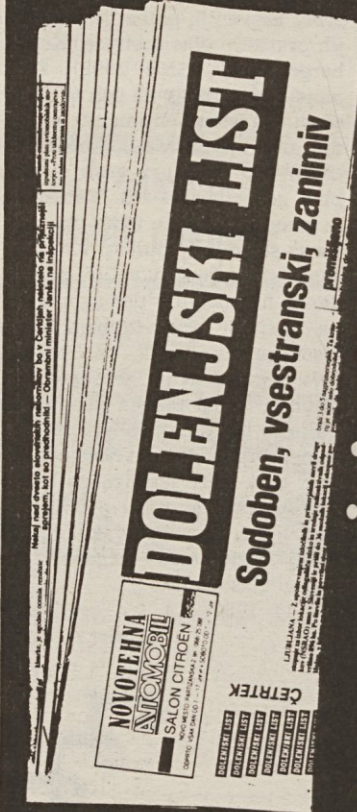
»v primeru, da podjetje iz objektivnih razlogov ne bo moglo odtegniti in plačati mesečnega obroka premije, se sindikat podjetja obvezuje, da bo organiziral plačilo premije,«

Preostalo besedilo krovne pogodbe je nespremenjeno.

Ponovno opozarjamo, da so vse informacije in navodila o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju na voljo v Sindikalnem zaupniku v DE št. 51 z dne 10. 12. 1992.

Brane Mišič

... pokrajinski tednik, ki poroča

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Beli krajini, Posavju, na Kočevskem in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

LISTINE ZA MANJ IZPLAČANE OD VELJAJO

Republiški odbor SKEI je imel 14. decembra v SIC Radovljica svojo zadnjo letošnjo sejo. Predsednik **Albert Vodovnik** je dosedanjim aktivistom republiškega odbora izročil pisno zahvalo za njihovo delo. Republiški odbor je obravnaval probleme v zvezi z lastninjenjem in sklenil, da je treba do božiča skleniti vse sindikalne dogovore o 62. členu panožne kolektivne pogodbe in po potrebi tudi tožiti delodajalce. Člani RO so se seznanili z aktivnostmi ZSSS pri prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju delavcev in odobrili poročilo svoje delovne skupine, ki pripravlja spremembe in dopolnitve KP.

O lastninjenju in problemih pri izvajanju 62. člena panožne kolektivne pogodbe sta uvodoma govorila **Albert Vodovnik** in **Lidija Jerkič**. Po njunem mnenju morajo sindikalisti znova opozoriti vsa vodstva podjetij, ki še niso izdala listin za manj izplačane OD. Menita, da mora sindikat delavcem zagotoviti delež lastnine, ki jim pripada na tej podlagi. Jerkičeva je znova opozorila tudi na dvomesečni rok iz 49. člena zakona o privatizaciji, ki zadeva revizijo dosedanjih lastninskih procesov.

Ker 62. člen kolektivne pogodbe velja, so direktorji

dolžni delavcem izdati listine za manj izplačane OD, ki bodo uveljavljene v procesih lastninjenja, tako da se bo za njihovo vrednost zmanjšalo družbeno premoženje. Te listine veljajo tudi v podjetjih, ki so začasno v posesti sklada R Slovenije za razvoj. Člani RO so vodstvo znova opozorili, da direktorji podjetij in upravni odbori družb ravnaajo drugače, kot obljublja Uroš Korže, direktor republiškega sklada. To še posebej velja za sodelovanje delavcev in sindikatov pri delu upravnih odborov. **Niko Rak** je opozoril, da je predstavnik delavcev v SIP Sempeter določilo kar posloводство. Potem ko je Rak na seji upravnega odbora to posloводство kritiziral, ker za delavce ni naredilo ničesar, je od posloводства imenovani predstavnik delavcev dobil nalogo organizirati nov sindikat. **Bogo Košnik** je opozoril na prodajo IKOS-a Kranj, za katero so delavci podjetja izvedeli tri dni pred sklenitvijo pogodbe. V podjetju se tudi govori, da bo Sklad Republike Slovenije za razvoj direktorju pomagal odkupiti podjetje. Košnik opozarja, da prenos lastništva na Sklad Republike Slovenije za razvoj v vseh podjetjih omogoča uporabo stečajnih postopkov.

Republiški odbor je sklenil,

da morajo sindikalisti narediti vse za realizacijo 62. člena panožne kolektivne pogodbe. Republiški odbor bo o problematiki lastninjenja organiziral za svoje zaupnike tudi seminar. **SKEI pa ne bo nikjer pristajal na presežke zaposlenih, dokler ministristvo za delo ne bo dalo pisnih zagotovil za socialno varnost teh delavcev.** Republiški odbor dejavnosti tudi opozarja na problema-

Zahvalo za dolgoletno delo v republiškem odboru SKEI so prejeli: Franc Albreht, Marjana Koren, Stanko Čuš, Danilo Šipoš, Jakob Tanšek, Franc Hrastar, Josip Vuk, Darka Radaljac, Rajko Bems, Vili Poberin, Jože Kočevar, Vlado Rancigaj in Edo Kavčič.

tično ustanavljanje tako imenovanih B podjetij, kamor posloводства prerazporejajo vse delavce, za katere trenutno ni dovolj dela.

Čeprav je vodstvo ZSSS podpisalo krovno pogodbo za prostovoljno zdravstveno zavarovanje delavcev, so člani RO kritizirali počasnost pri tem in dejali, da podpis ni bil dovolj izkoriščen v propagandne namene. **Albert Vodovnik** je povedal, da krovna pogodba ne bi bila podpisana, če zanj ne bi pritiskali kovi-

narji, zlasti Dušan Thaler iz Železarne Jesenice. S podpisom pogodbe z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije so se Svobodni sindikati izognili nevarnosti, da bi ves denar iz prostovoljnega zavarovanja odšel na Obalo, kjer je sedež konkurenčnega Adriatica. Sindikalisti so s tem podpisom zavrnili tudi provizijo, ki so jim jo obljubljali agenti konkurenčne zavarovalnice.

Razpravljalci so opozorili tudi na nevarnost hitre rasti premij za prostovoljno zavarovanje, ker so se zaradi medsebojne konkurence zdaj preveč znižale. **Miloš Pavlica** pa se je pritožil na obnašanje referentov Zavoda za zdravstveno zavarovanje, ki zdaj ne zmorejo navala strank in sindikaliste opozarjajo, da jih zavod s to pogodbo zavaja.

Delovna skupina pod vodstvom **Bogdana Ivanoviča** je pripravila obsežen predlog sprememb in dopolnitev panožne kolektivne pogodbe. Ko bo delo končala, bo o predlogu odločal izvršni odbor, za tem pa še republiški odbor SKEI. V delovni skupini še niso govorili o višini izhodiščnih plač. Po Ivanovičevem mnenju se pogajanja o tej pogodbi lahko začnejo januarja prihodnje leto, če bo partner nanje pripravljen. *Franček Kavčič*

Novice iz sindikalnih organizacij

Sindikat in direktor Grosista zamenjala vlogi

Obveščeni smo, da je delavski svet Grosista iz Nove Gorice po obravnavi zapisnika SDK suspendiral direktorja podjetja Silvana Oblaka. DS je na njegovo mesto imenoval vršilca dolžnosti Davorina Rejca. Iz firme je na zahtevo po sporazumnem prenehanju delovnega razmerja odšla tudi finančna direktorica Miranda Filej.

Suspendirani direktor je pred meseci sprožil disciplinski postopek zoper predsednico svobodnih sindikatov v podjetju Doro Levpušček. Predlog za disciplinsko ukrepanje zoper omenjeno pa je pritožbama komisija podjetja vrnila disciplinski komisiji v ponovno obravnavo. Suspendirani direktor je na sodišču v Novi Gorici vložil tudi zasebno tožbo zoper podpisane, ker je pisal o tej zadevi. Bralce bomo še naprej obveščali o razvoju dogodkov v Grosistu Nova Gorica.

Adria Brežice – čakanje na plače

Delavci tega brežiškega podjetja so v začetku decembra začeli stavkati in zasedli svojo tovarno. Zahtevali so plače za oktober in november in zagotovila za ohranitev delovnih mest.

O delavskih zahtevah je bilo več sestankov v Novem mestu, Brežicah in drugje. Na zadnjem sestanku so se ta teden direktorji Adrie pogovarjali tudi s predstavniki ministrstva za delo in IS občine Brežice. Marjan Urbanč iz območnih sindikatov Posavja nas je obvestil, da so se dogovorili za izplačilo osebnih dohodkov za november. Pogovori o ohranjanju delovnih mest pa še niso končani. Danes, 16. dec., pa so delavci ponovno spraševali območno organizacijo svobodnih sindikatov, kdaj bodo dobili plače.

Belt Črnomelj – opozorilna stavka

Zaradi izjemno slabega položaja podjetja so delavci Belta 15. decembra izvedli enourno opozorilno stavko. Stavkovni odbor, v katerem sodelujeta oba sindikata v podjetju, je dobil polno podporo zaposlenih za takojšnje izplačilo oktobrskih plač. Novembrske plače pa zahtevajo do 23. decembra. Ker je Belt v lasti Sklada Republike Slovenije za razvoj, delavci pričakujejo, da bo takoj odgovoril na njihove zahteve. **Anton Strmec**, ki vodi stavkovni odbor, pa poudarja tudi zahtevo za sanacijo tega podjetja. Če Sklad za razvoj kot lastnik podjetja ne bo ugodil stavkovnim zahtevam, lahko pričakujemo splošno stavko do izpolnitve zahtev.

Franček Kavčič

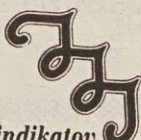
Trojno srečanje kovinarjev

Na povabilo predsednika sindikata kovinarjev Madžarske Laszla Pasternaka je bilo v Nagykanizsi na Madžarskem dvodnevno srečanje delegacij kovinarjev Madžarske, Hrvaške in SKEI Slovenije.

Gostitelji so nas seznanili z vsebino sestanka predstavnikov EMF (Mednarodne organizacije kovinarjev) novembra v Budimpešti, na katerem je Laszlo Pasternak podprl sprejem SKEI v EMF.

Dogovorili smo se za poglobitev sodelovanja. SKEI se bo neposredno povezal s sindikati kovinarjev v drugih evropskih državah. To je pomembno, ker Slovenija v Evropi ni dovolj poznana. Naslednji sestanek sindikatov kovinarjev bo januarja prihodnje leto v Zagrebu v organizaciji kovinarjev Hrvaške.

Vladimir Bizovičar

Zveza Svobodnih Sindikatov Slovenije

TOLMAČENJE KOLEKTIVNE POGODBE

Komisija za tolmačenje kolektivne pogodbe je na svoji 6. seji 18. 11. 1992 v sestavi mag. Anjute Bubnov-Skoberne kot predsednice in Lidije Jerkič, dipl. iur. ter Adija Žunca, iur. kot članov sprejela naslednja sklopa:

29. člen – osnove za izračun letnega dopusta

Podjetniška kolektivna pogodba oz. splošni akt podjetja sta v skladu s kolektivno pogodbo za črno in barvasto metalurgijo in livarne ter kovinsko in elektroindustrijo Slovenije, če upoštevata minimalni letni dopust v trajanju 20 delovnih dni (prvi odstavek 29. člena) in kriterije za določanje dolžine letnega dopusta (delovna doba delavca, pogoji dela, strokovna zahtevnost delovnega mesta, socialno zdravstveni kriteriji, poseben prispevek delavca k uspehu podjetja) vsaj v minimalnem obsegu, kot jih opredeljuje in določa kolektivna pogodba dejavnosti. Število dni letnega dopusta je določeno v dnevih, razen pri kriteriju delovne dobe za skupno delovno dobo nad 5 let in kriteriju pogojev dela glede na izpostavljenost vplivom okolja, telesnim obremenitvam in psihičnim napetostim.

Glede na določilo prvega odstavka 29. člena delavcem z manj kot 5 leti delovne dobe v vsakem primeru pripada najmanj 20 dni letnega dopusta.

32. člen

V skladu z 32. členom kolektivne pogodbe ima delavec zaradi osebnih okoliščin pravico do odsotnosti z nadomestilom OD v vseh navedenih primerih ob

vsakokratnem nastopu dogodka in ne glede na morebitne dodatne okoliščine primera (npr. oddaljenost prebivališča umrlega svojca – večkratna selitev ipd.).

Sestavo ožje družine (4. alineja 32. člena) je potrebno tolmačiti v smislu zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. V ožjo družino spadajo zakonci, starši in otroci (naravni in krušni), posvojitelji in posvojenci. Za člane ožje družine se lahko štejeta tudi partnerja v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti.

34. člen

Delavci imajo pravico izobraževati se v svojem interesu ali v interesu podjetja oziroma delodajalca. Podjetje oziroma delodajalec lahko delavca napoti na izobraževanje. Pravico do prostih dni, namenjenih za izobraževanje, imajo v skladu s 34. členom kolektivne pogodbe delavci, ki se izobražujejo v interesu podjetja ali delodajalca. Če interes podjetja ni izkazan, imajo delavci lahko pravico do prostih dni samo, če je tako dogovorjeno s pogodbo.

37. člen

Kolektivna pogodba dejavnosti v tretjem odstavku 37. člena nalaga obveznost podjetju oz. delodajalcu, da za ženske nad 35. letom oz. za moške nad 40.

letom starosti oblikujejo poseben program potrebnih preventivnih pregledov. Ta obveznost je podjetju oz. delodajalcu naložena ne glede na zdravstveno oceno delovnega mesta.

62. člen

V skladu z določilom 62. člena kolektivne pogodbe dejavnosti je mogoče osonovne osebnih dohodkov delavcev, določene s pogodbo o zaposlitvi (58. člen kolektivne pogodbe), znižati pod pogoji in po postopku, predvidenem s tem členom. Delavci morajo za manj prejete OD dobiti listine, s katerimi bodo lahko v kasnejših obdobjih sodelovali v procesu lastninjenja podjetja ali pa jih prijavili v stečajno maso. Listine za manj izplačane OD pripadajo vsem delavcem, ne glede na to, ali delajo ali ne (čakajoči na delo, bolniška odsotnost, porodniški dopust ipd.). Pri tem je potrebno izhajati iz 67. člena kolektivne pogodbe dejavnosti, ki opredeljuje nadomestila osebnih dohodkov (osnova za izračun nadomestila je osebni dohodek delavca), in 57. člen kolektivne pogodbe, ki opredeljuje sestavne dele OD, med katerimi je tudi osnovni osebni dohodek. Znižanje osnovnega osebnega dohodka pomeni tudi znižanje osnove za odmero nadomestila, razliko pa je potrebno delavcu izkazati z listino. Izdaja listine nima za posledico izplačila OD v primeru izboljšanja poslovanja podjetja, temveč participacijo zaposlenih delavcev pri premoženju podjetja v obliki lastninskih deležev iz

naslova manj izplačanih OD. Zaradi navedenega in zaradi dejstva, da delavci pri pravicah iz kolektivne pogodbe ne morejo biti različno obravnavani, je podjetje dolžno izdati listine tudi v primerih, kadar nadomestila izplačuje v imenu in za račun drugega.

67. člen

V primeru začasnega prenehanja potreb po delu delavcu za čas čakanja na delo doma pripada najmanj 70 % osnovnega osebnega dohodka, povečanega za dodatek na delovno dobo. Če so osnovni osebni dohodki v skladu z 62. členom kolektivne pogodbe znižani, predstavlja osnovo za odmero nadomestila tako znižani osnovni osebni dohodek.

S podjetniško kolektivno pogodbo oz. splošnim aktom podjetja je mogoče določiti tudi višje nadomestilo za čas čakanja na delo doma.

72. člen

Ob upoštevanju stališč, ki jih je komisija že podala, pripada solidarnostna pomoč tudi delavcem invalidom II. kategorije, ki so odsotni zaradi bolezni več kot tri mesece.

V zvezi z delavci, ki delajo štiri ure, štiri pa prejeto nadomestilo OD za čas odsotnosti z dela zaradi bolezni, je komisija zavzela stališče, da tudi takšnim delavcem pripada solidarnostna pomoč, vendar šele po preteku časa, ki trajanje odsotnosti zaradi bolezni izenači z odsotnostjo delavcev, ki so zaradi bolezni odsotni poln delovni dan. Takim delavcem gre nadomestilo po 6 mesecih polovične odsotnosti z dela.

Anjuta Bubnov-Skoberne, predsednica komisije za tolmačenje KP

Ne le v revirjih, tudi drugje ga poznajo; še zlasti pa sindikalni funkcionarji iz prvih let po osvoboditvi, ko je naš slavjenec bil predsednik republiškega odbora sindikata rudarjev. Iz Trbovelj je prihajal v Ljubljano v dom sindikata na Miklošičevi cesti in tak, kakršen je, po pozdravu Srečno dodal: »No, kako je z vami asfalterji?« Seveda le tako dolgo, dokler so asfaltirali tudi trboveljske ceste...

Kot mladenič je moral čakati na delo v jami, kakaj takrat so bili hudi časi. In ko se je spustil v jamo, je bil hajer, ki je tolkel po črnem zlatu, ga »filal v hunte«. Ni trajalo dolgo, ko ga je rudarski funkcionar »nagihlal«, da je začel

Jože Pikl in njegovih osemdeset

pobirati članarino med kameradi, seveda za rudarsko strokovno zvezo. Tako se je začela pot, po kateri je hodil desetletja.

Vzel je Faniko – in že je bila dolina pod okupatorjem. Jože je postal partizan in ko je bilo konec morije, se je vrnil domov kot kapetan.

Jože Pikl je bil dvakrat izvoljen za predsednika Sindikata rudarjev Slovenije; peljal se je tudi na seje centralnega odbora v Beograd. Za »teorijo« ni bil nikoli navdušen, čeprav so jo nekateri vsiljevali. Skrb za življenjske razmere knapov, zlasti še v prvih letih ali desetletju, je postavil na prvo mesto. Slednje je privedlo tudi do prve stavke v Trbovljah, stavke v socializmu, ki je vznemiril vrhove v Beogradu in Ljubljani. Menda vsa zadeva še ni »po pravici« napisana. Naj že bo kakorkoli, Pikl, ki je takrat bil občinski sekretar, je z drugimi moral zapustiti to funkcijo. Ko je potem slovenske sindikate začel voditi Kavčič, jugoslovanske pa Tempo, je prvi ob neki priložnosti vprašal Pikla, ali ni bil takrat kaznovan. Pikl je ob mizi vstal kot gora in rekel: »Koga? Jaz da bi moral biti kaznovan? Vi tu v Ljubljani bi morali biti kaznovani!« In še prijeten dogodek na nekem sindikalnem kongresu v Beogradu, ki se ga je Pikl udeležil kot gost, tako tudi Tempo. Ko ga je zagledal, je Tempo smeje se pozdravil: »Kako si, dugački Slovenac?« Morda sta se v tem hipu oba spomnila stavke, ko so – menda – z ministrske mize samega Vukmanovića – Tempa odnesli neki papir ter sporočili v Trbovlje: Zmagali smo!

Slavljenčev življenje – da uporabimo Piklovo besedo – je bilo stvarno, vključeno v naš razvoj. Hud je, ko sliši govorjenje, kakor da se poprej ni nič naredilo, zdaj, v pluralizmu pa je vse v redu. Že beseda gre težko z jezika, kako je s tem, pa smo videli v parlamentu.

Ko se je kot direktor Odpada (zaposlitev po sekretarstvu) upokojil, je mislil, da si bo oddahnil. Pa se ni. Postal je predsednik trboveljskih upokojencev in z odborom razvil izredno dejavnost, ki je ostala tudi po njegovem odhodu s predsedniškega mesta. Omeniti moramo zlasti prizadevanje glede gradnje številnih stanovanj in doma za upokojence.

Jože: Kje so časi, ko si na primer kmalu po vojni šel v Beograd zaradi nabave inštrumentov za trboveljsko godbo in si na drugi strani Terazij videl Lidijo. Z močnim klicem si jo ustavil, potem pa je še ona pripomogla k nabavi kaknega klarineta... Vse do svojih osemdesetih let, v katerih si doživel tudi težke čase, pa si ostal vder šaljivec, ki se čudiš moškim s kitami, ki le redkokdaj rečeš madona in to, kar spada zraven. Še matkurja ne spraviš z jezika.

Živi srečno do leta 2000 in čez!

Za tvoje tovariše
Jože Jurač

V uredništvu smo ta teden prejeli stališča stavkovnega odbora, vodstva poslovnega sistema TAM in vodstva SKEI poslovnega sistema TAM. Iz teh listin objavljamo le dele, ki pomenijo dopolnitev informacije iz prejšnje številke. Največja novost je ocena stavkovnega odbora, da so cilji doseženi in da je zato stavka končana. O stavki bomo še pisali in takrat bomo skušali pojasniti tudi vmešavanje strank in nacionalizem pri poskusu linčanja direktorja družbe Gospodarska vozila.

Stavkovni odbor je izpolnil poslanstvo

»Stavkovnemu odboru ni znano, kdo je bil iniciator povorke, ki se je začela viti proti izhodu iz tovarne, in kako je prišlo do neredov ter fizičnih obračunavanj. Bila je vsesplošna zmeda, ko je predsednik Neodvisnega sindikata stopil pred delavce in predlagal imenovanje našega 9-članskega stavkovnega odbora, ki je zahteve delavcev povzel in se še isti dan začel pogajati

PROSTOVOLJNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE ZA BREZPOSELNE DELAVCE

Predsedstvo ZSSS dobiva vedno več vprašanj o možnosti prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja brezposelnih delavcev, ki so člani Svobodnih sindikatov.

Območnim organizacijam Svobodnih sindikatov priporočamo, naj na svojem območju zberejo izjave brezposelnih članov Svobodnih sindikatov in na tej podlagi sklenejo z območnimi enotami Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije pogodbe o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju. Območne organizacije naj od zavarovancev zbirajo mesečno zavarovalno premijo. Izjavo o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju pa naj območne organizacije dopolnijo z obvezo nezaposlenih zavarovancev, da bodo mesečno plačevali zavarovalno premijo. Ta možnost velja le za tiste brezposelne delavce, ki se ne morejo zavarovati prek družinskega člana.

Z denarjem, ki ga bodo območne organizacije zbirale od nezaposlenih, bodo te vsak mesec poravnale premijo, kot bo določena v pogodbi med območno organizacijo Svobodnih sindikatov in območno enoto Zavoda za zdravstveno zavarovanje.

Obveščamo vas tudi, da smo se 16. decembra dogovorili, da lahko zavarovanci za prostovoljno zavarovanje plačujejo letne premije.

mag. Dušan Semolič
predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

STAVKA DELAVCEV TAMA JE KONČANA

z vodstvom holdinga, nato pa še z vodstvom Gospodarskih vozil.

Stakovni odbor ocenjuje, da je z uresničitvijo osnovne zahteve delavcev za odstop g. Zdravkovića izpolnil poslanstvo, zato je že v sredo, 9. decembra predlagal sindikatom, da ga razrešita. Stavkovni odbor je napravil vse, kar je v njegovi moči, da se stanje v Gospodarskih vozilih čimprej normalizira, zato upa, da stavka ne bo imela prevelikih negativnih posledic za poslovanje te družbe. Stavkovni odbor obsoja fizične napade na posamezne delavce in upa, da do česa podobnega več ne bo prišlo.

Srečko Kropec, predsednik stavkovnega odbora

Vodstvo TAM zavrača izsiljevanje

»Dogajanje in obnašanje posameznikov ob stavki kaže na popolno nepoznavanje ekonomskih, finančnih in tržnih pogojev ter sproža tako pri tujih vlagateljih kot pri menedžerjih dvom o dobri volji in sposobnosti Republike Slovenije, da podpre delo menedžmenta, ki se spoprijema z izzivi tržnega gospodarstva. IVECO kljub vsemu potrjuje

svojo pripravljenost za nadaljnje sodelovanje s TAM Maribor in TAM Gospodarska vozila. IVECO bo spremembe v obnašanju delavcu upošteval pri svojem nadaljnjem angažiranju v TAM-u in tudi pri pogodbah o upravljanju podjetja.

Gospod Zdravkovič je skupščini družbenikov in upravnemu odboru dal odstopno izjavo, ker ocenjuje, da mu je onemogočeno opravljati zaupane naloge. Družbenika, ki poznata in cenita delo g. Zdravkovića, ne sprejemeta odstopa.

V prehodnem obdobju bo podjetje upravljal ODBOR, ki ga bo imenoval in vodil g. Senica. Ta nov način upravljanja podjetja se bo uredil s posebnim sporazumom med družbenikoma, ki bo modificiral obstoječo pogodbo.

M. Senica, predsednik d.d.

SKEI deluje le skladno s pravili

»O stavki in drugih dogodkih v TAM-u je razpravljal izvršni odbor SKEI v Gospodarskih vozilih in tudi predsedstvo SKEI, družbe TAM Maribor. Menimo, da je izvršni odbor SKEI v Gospodarskih vozilih vodil aktivno-

sti skladno z začrtano politiko, to je s pogajanjem. Ocenjujemo, da morajo sindikati podjetij v poslovnem sistemu TAM voditi aktivnosti, da bi sodelavcem položaj izboljšali, ne pa poslabšali. Sindikati poslovnega sistema lahko delujejo le skladno s sprejetimi pravili. To velja tudi za volitve in zamenjavo sindikalnih zaupnikov. Predlog za razrešitev sindikalnega zaupnika je treba tudi utemeljiti.

V razpravah se je oblikovalo mnenje, da je g. Pajtlar, predsednik sindikata SKEI v Gospodarskih vozilih, svoje delo opravljal odgovorno in se zanj močno angažiral.

Predsedstvo SKEI ocenjuje, da je potrebna analiza infomiranosti članstva o aktivnosti SKEI, ki jo je treba narediti prek vodij sindikalnih skupin in sindikalnih zaupnikov.

Izvršni odbor SKEI v Gospodarskih vozilih bo sklical izredno zasedanje skupščine sindikata v podjetju. Pred tem zasedanjem bodo sestanki sindikalnih podružnic, na katerih bo obravnavana dosedanja aktivnost SKEI pri reševanju problematike.

Drago Gajzer,
predsednik SKEI
Pripravi: F. K.

PISMO DIREKTORJU SKLADA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ UROŠU KORŽETU

Glede na nevzdržen položaj, ki se v Adrii Caravan, d.d., žal kljub Vašemu prevzemu lastništva ni izboljšal, kar zadeva vzpostavitev proizvodnje in s tem povezane neizplačane osebne dohodke za mesec oktober, zahtevamo od vas zagotovitev takojšnjega izvajanja tripartitne lastniške pogodbe, ki je bila podpisana dne 27. 11. 1992.

V javnih medijih je bilo objavljeno, da je s podpisom te pogodbe dosežena rešitev AC d.d. Kot smo seznanjeni, se bistvene določbe iz te pogodbe, ki bi se morale začeti izvajati takoj po podpisu – še vedno ne izvajajo (čl. 6.2. in čl. 10.1.). Ravno zaradi zadržanih prilivov s strani Ljubljanske banke, d.d. Ljubljana, delavci še vedno nismo prejeli OD za oktober, ki so nam bili obljubljeni že za

04. 12. 1992 in kasneje za danes, 10. 12. 1992.

Z ozirom na dosedanje neizvajanje Vaše pogodbe delavci močno dvomimo, da bo proizvodnja stekla obljubljenega 15. 12. 1992. Predlagamo rokove za realizacijo ključnih nalog pri sanaciji AC d.d. postavlja pod vprašaj obstoj podjetja AC d.d., s tem pa tudi eksistence vseh zaposlenih delavcev.

Zaradi takega ravnanja smo delavci močno ogorčeni in zahtevamo od lastnika do najkasneje 15. 12. 1992 naslednje:

1. takojšnje izplačilo oktobrskih OD;
2. jamstvo v opredeljenem roku izplačila novembrskih OD v mesecu decembru 1992;
3. izplačilo OD v prihodnje

v rokih, določenih na kolektivni pogodbi;

4. zakon proizvodnje brez prelaganja že dogovorjenega roka, s katerim smo bili delavci seznanjeni na zboru delavcev 04. 12. 1992, na katerem je prisostvoval tudi predsednik UO g. Androjna;

5. takojšnja izpolnitev obveznosti Sklada iz že omenjene pogodbe (7 mio DEM) in zagotovitev takojšnjega izvajanja te pogodbe tudi s strani drugih pogodbenih strank (LB d.d. Ljubljana);

6. od Vas zahtevamo predstavitev celotnega projekta sanacije AC d.d. in ne zgolj kadrovske sanacije v smislu določanja tehnoloških presežkov.

Ugotavljamo, da je odnos do delavcev v AC d.d. in splošna situacija v podjetju po podpisu pogodbe o prenosu družbenega kapitala na Sklad še slabša, kot je bila pred tem.

Če na naše zahteve ne bomo dobili zadovoljivih odgovorov in ne boste realizirali svojih pogodbenih obveznosti do 15. 12. 1992, bomo delavci prisiljeni uporabiti druge oblike sindikalnega delovanja.

Zvone Pavlin,
svobodni sindikat AC d.d.
Stane Bukovec,
KNSS – sindikat IMV – Adria

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

- več avtorjev:

KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI

Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo. Cena 520,00 SIT

- več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb pravne pomoči. Cena 350,00 SIT

- Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil. Cena 520,00 SIT

- Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon« o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij. Cena 350,00 SIT

- Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem. Cena 520,00 SIT

- Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki – Kritična raven – Evropske cene in balkanske plače – Izhodiščni osebni dohodki – Kaj ve in misli vlada – Načrtovanje najnižje osnovne plače – Konkretni predlogi – Podcenjeno znanje – Najvišje plače. Cena 400,00 SIT

- Aleksej Cvetko

NOVA UREDITEV POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – Spremembe pogojev za upokojevanje – Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – Nov sistem odmore nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti. Cena 500 SIT

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČRP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

izv. ● Kako uveljaviti	izv. ● Rokovnik-priročnik '93
izv. ● Moje pravice na	izv. ● Nova del. zakon.
izv. ● Stanov. razmerja	izv. ● Plačni sistem
izv. ● Delavci in uprav.	izv. ● Nova ureditev...

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne:

Žig

Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČRP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 317-298

Kaj prinaša posamezniku nov sistem zdravstvenega zavarovanja? Le nove skrbi in še večje izdatke? Na to v teh prednovoletnih dneh zelo aktualno vprašanje precej obširno odgovarja najnovejša številka **Revije za vzgojo in informiranje potrošnikov**. Z željo, da bi se ljudje lažje odločili, revija predstavlja primerjavo cen nekaterih storitev, delež lastne udeležbe po novem ter participacijo po sistemu, ki velja do konca letošnjega leta.

1. Pregled pri zdravniku splošne prakse vas je doslej veljal 60 tolarjev, po novem pa bo vaš delež za povprečen pregled 165 tolarjev.

2. Pregled pri zdravniku spe-

cialistu vas je doslej stal 110 do 200 tolarjev, odslej pa bo veljal 230 tolarjev.

3. Zdravljenje v bolnišnici, denimo 11-dnevno, je doslej stalo 1300 tolarjev, po novem pa bo kar 3.800 tolarjev.

4. Zdraviliško zdravljenje, ki je nadaljevanje bolnišničnega, velja sedaj za 14 dni 1600 tolarjev, odslej pa bo stalo več, kot 2.700 tolarjev. Zdraviliško zdravljenje, ki ni nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja, pa stane sedaj 13.500 tolarjev, po novem pa bo skoraj 22.000 tolarjev.

5. Pomemben delež doplačil je določen za zdravljenje zob in zobno protetiko. Stroški zdravljenja zob se bodo od 60 tolarjev povzpeli na skoraj 300 tolarjev, participacija pri zobni protetiki pa ostaja enaka, saj je že sedaj visoka in lahko presega 50.000 tolarjev.

Navedeni primeri so praktična ponazoritev stroškov, ki si jih

bomo morda nakopali, če se ne bomo dodatno zdravstveno zavarovali. Če se vam zdi, da je paket popolnega zdravstvenega zavarovanja predrag in si ga ne morete privoščiti, razmislite vsaj o zavarovanju posamičnih storitev, kot je na primer zobozdravstvo, saj so prav tu cene zavarovanja v primerjavi s stroški storitve precej nizke.

Primerjava cen, doplačil in participacije

1

PREGLED PRI ZDRAVNIKU SPLOŠNE PRAKSE

POVPREČNA CENA PREGLEDA	LASTNA UDELEŽBA	DOSEDANJA PARTICIPACIJA
1.100,00 SIT	15% 165,00 SIT	60,00 SIT (50,00 SIT)

2

PREGLED PRI ZDRAVNIKU SPECIALISTU

POVPREČNA CENA PREGLEDA	LASTNA UDELEŽBA	DOSEDANJA PARTICIPACIJA
1.100,00 SIT	5% 230,00 SIT	200,00 SIT (110,00 SIT)

3

ZDRAVLJENJE V BOLNIŠNICI

POVPREČNA CENA ZDRAVLJENJA (11 DNI)	LASTNA UDELEŽBA	DOSEDANJA PARTICIPACIJA
76.005,00 SIT	5% 3.800,20 SIT	1.300,00 SIT

4

ZDRAVNIŠKO ZDRAVLJENJE, KI JE NADALJEVANJE BOLNIŠNIČNEGA ZDRAVLJENJA

POVPREČNA CENA ZDRAVLJENJA (14 DNI)	LASTNA UDELEŽBA	DOSEDANJA PARTICIPACIJA
54.650,00 SIT	5% 2.732,00 SIT	1.600,00 SIT

ZDRAVNIŠKO ZDRAVLJENJE, KI NI NADALJEVANJE BOLNIŠNIČNEGA ZDRAVLJENJA

POVPREČNA CENA ZDRAVLJENJA	LASTNA UDELEŽBA	DOSEDANJA PARTICIPACIJA
54.650,00 SIT	40% 21.860,00 SIT	13.488,00 SIT

5

ZDRAVLJENJE ZOB

POVPREČNA CENA PREGLEDA	LASTNA UDELEŽBA	DOSEDANJA PARTICIPACIJA
1.382,00 – 1.976,00 SIT	15% 207,30 – 296,40 SIT	60,00 SIT

ZOBNA PROTETIKA

POVPREČNA CENA PARČIALNE PROTEZE ALI MOSTIČKA	LASTNA UDELEŽBA	DOSEDANJA PARTICIPACIJA
19.217,00 – 105.852,00 SIT	55% 10.569,00 – 58.219,00 SIT	10.569,00 – 58.219,00 SIT

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 48

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na telefon 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/317-298; žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. Počitniška hišica v Bohinju – opremljena za 6 oseb, tri spalnice, kopalnica, WC, dnevni prostor, kuhinja, ograjen vrt, garaža. Cena 45 DEM. Termin najmanj 3 dni. Občasno je možno najeti dve hišici.

2. Apartmaji na Pokljuki – veliki apartma za 4 osebe, garsonjera za 2 osebi. V celoti opremljeni. Cena od 26 do 35 DEM na dan v tolarški protivrednosti. Termin po 7. 1. 93.

goveja kocka 10/1
marmelada 1/1
čaj šipek
pralni prašek 3/1 (Weisser-Riese)
toaletni papir 8/1
zobna krema
milo
šampon
čistilo za posodo
artikli po dogovoru
karton

Vrednost paketa je 7000 tolarjev.

Sindikalni zaposleni v podjetjih zberite naročila in jih pošljite pisno (tudi po telefaksu št. 061/110-338) na naslov Konzum d.o.o. Ljubljana, Linhartova 13.

Plačilni pogoji:

a) plačilo v celoti po prevzemu paketa ob prvi plači;
b) plačilo v treh zaporednih mesečnih obrokih po kreditni pogodbi, ki jo sindikati podjetij sklenejo z Delavsko hranilnico. Pri obročnem odplačilu imajo prednost nakupa tiste sindikalne organizacije, ki svoja sredstva varčujejo pri Delavski hranilnici – ta tudi sicer omogoča kreditiranje.

Pri plačilu pod a) je cena paketa 7000 tolarjev.

Pri plačilu na tri obroke je mesečni obrok 2667 tolarjev.

Vsem naročnikom zagotavljamo dostavo po dogovoru s sindikalnim zaposlenikom na sedež podjetja.

Vse informacije dobite po telefonu 061/320-963 ali 110-338.

1 kom
1 kom
1 kom
1 kom
1 kom
2 kom
2 kom
1 kom
1 kom
1 kom

KONZUMI

KONZUM d.o.o. LINHARTOVA 13, 61000 Ljubljana

PONUDBA SINDIKATOM PODJETIJ ŠT. 18

NA ZALOGI IMAMO VEČJE KOLIČINE TEHLE ARTIKLOV, KI JIH DOSTAVIMO:

SLADKOR 1/1 67,00 SIT/KG
OLJE, SONČNIČNO, PVC 1/1 138,00 SIT/LIT
MAKARONI CERES, štiri vrste, 1/2 kg 76,00 SIT/KOM
SARDINE V OLJU, 125 g 59,00 SIT/KOM
SKUŠA FILETI, 125 g 94,00 SIT/KOM
TUNE FILETI 125g 125,00 SIT/KOM
TUNE V KOSIH 125g 119,00 SIT/KOM
SADNI SIRUPI – različnih okusov, 1/1 195,00 SIT/LIT
CEDEVITA PUMAR, limona, C vitamin 118,00 SIT/KOM
KIS ALKOHOJNI AROM, KISKO 1/1 109,00 SIT/LIT
KAVA – UVOZ AVSTRIJA 396,00 SIT/KG
PRALNI PRAŠEK WEISSER RIESE 3/1 599,00 SIT/PAKET
PRALNI PRAŠEK FAKS HELIZIM 3/1 BIO 470,00 SIT/VREČKA
WC PAPIR 8/1 185,00 SIT/KOM

PO PREDHODNEM DOGOVORU JE MOGOČE NAROČITI MNOGE DRUGE ARTIKLE!

DO KONCA DECEMBRA ORGANIZIRAMO TEDNE KONZUMA V NAŠIH TRGOVINAH VOŠNJAKOVA 5 in SR GAMELJNE 23. POPUSTI!

PRESENEČENJA!

PRIDITE, NE BO VAM ŽAL!

PRIPRAVLJAMO PAKET – »KOŠARICA ŽIVLJENJSKIH POTREBŠČIN« – NA OBROČNO ODPLAČEVANJE

PAKET JE ZELO PRIMEREN ZA PODJETJA OZ. SINDIKALNE ORGANIZACIJE, KI DAJEJO FINANČNO POMOČ DELAVCEM!

SINDIKALNI ZAUPNIKI LAHKO ŽELENE KOLIČINE NAROČIJO PISNO NA NASLOV KONZUM d.o.o., LINHARTOVA 13, LJUBLJANA ALI PO FAKSU 061-110-338.

INFORMACIJE DOBITE PO TEL. 061-320-963!

DANES NAROČENO, JUTRI PRIPELJANO, PLAČANO PRI PRVI PLAČI!

SREČNO 1993. LETO!

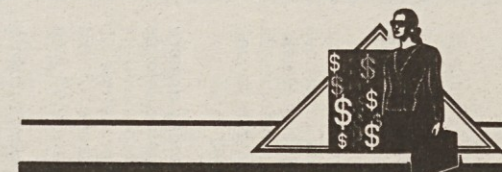
ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE, Ljubljana, Dalmatinova 4
KONZUM d.o.o. Ljubljana, Linhartova 13
DELAVSKA HRANILNICA d.o.o. Ljubljana, Dalmatinova 4

PONUDBA SINDIKATOM PODJETIJ

Ugoden nakup košarice življenjskih potrebščin

Skrčeno košarico sestavljajo tile izdelki:

olje 1/1 – pvc 2 kom
sladkor 1/1 2 kg
moka tip 500 5/1 5 kg
testenine razne 3 kg
riž 2 kg
polenta 1/2 1 kom
tune fileti 125 g 2 kom
sardele v olju 3 kom
pašteta 100 g 1 kom
zdrob 1/2 1 kom
sol 1/1 1 kom
kis kisko 9% 1 kom
grah 200 g 1 kom
čokolino 200 g 1 kom
cedevita 1 kom
paradižnikov koncentrat 2 tubi
kava 1/2 1 kom
pudingi 2 kom
fižol rjavi 850 g 1 kom
majoneza 1 tuba
gorčica 1 tuba
knorr juha 4 kom

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 12. 1992 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

Nove obrestne mere na revalorizirano osnovo

Revalorizacijska stopnja za december 1992 znaša 2,8 % mesečno, preračunano na letni nivo 39 %.

REALNE MESEČNE IN LETNE OBRESTNE MERE ZA TOLARKE DEPOZITE SO:

	MESEČNE	LETNE
– vezava sredstev na odpoklic	1,68 %–1,82 %	21,73 %–23,73 %
– vezava sredstev nad 1 mesec	2,88 %–3,22 %	40,39 %–45,95 %
– vezava sredstev nad 2 meseca	3,22 %–3,39 %	45,95 %–48,73 %
– vezava sredstev nad 3 mesece	3,39 %–3,47 %	48,73 %–50,12 %
– vezava sredstev nad 6 mesecev	3,47 %–3,63 %	50,12 %–52,90 %
– vezava sredstev nad 12 mesecev	3,63 %–3,79 %	52,90 %–55,68 %

POSEBNA UGODNOST ZA PRIVATNE OSEBE:

Za vezavo sredstev od 31 do 90 dni:	MESEČNE	LETNE
– do 10.000,00 SIT	3,30 %	47,34 %
– od 10.001,00 SIT do 50.000,00 SIT	3,39 %	48,73 %
– nad 50.001,00 SLT	3,47 %	50,12 %

KREDITNA PONUDBA

– kratkoročni krediti privatnim osebam:		
z rokom vračila 6 mes.	4,80 %	77,00 %
– kratkoročni krediti z rokom vračila 12 mes. v višini 300 % od vezanih sredstev	4,20 %	65,00 %
poleg se obrestuje z	1,68 %	21,73

Kredite lahko dobijo delavke in delavci, člani tistih sindikatov, ki svoja sredstva varčujejo v Delavski hranilnici.

– kratkoročni krediti pravnim in drugim osebam	4,76 %–5,45 %	73,75 %–87,65 %
--	---------------	-----------------

POHITITE TER VARNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH. NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE! NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice, tel. 061 312-098, 316-881.

3. Garsonjera v Kranjski Gori – v celoti opremljena za 4 osebe, termini do 24. decembra. Cena 28 DEM na dan.

4. Apartmaji na Rogli – opremljeni za 4 osebe: bivalni prostor, kuhinja, kopalnica, predprostor. Cena 35 DEM.

5. Apartmaji na Kopah – opremljeni za 4 osebe: bivalni del, kuhinja in TWC. Cena 32 DEM.

6. Hišice na Veliki planini – za 6 do 8 oseb, dve oz. tri sobe, dnevni prostor, kuhinja, sanitarije. Za vzdušje poskrbi plinska razsvetljava in kamin na trdo gorivo. Cena 35 DEM v tolarški protivrednosti.

7. Apartmaji Kaninska vas – za 4 osebe, v celoti opremljeni, termini do 27. decembra. Cena 35 DEM v tolarški protivrednosti.

8. Apartmaji na Pokljuki – dvoposteljni in štiriposteljni z opremljeno kuhinjo, kopalnico, dnevnim prostorom. Prosti sedemdnevni termini od 7. do 20. januarja 1993. Cene v sezoni 24 oz. 40 DEM, zunaj sezone pa 18 oz. 30 DEM v tolarški protivrednosti.

Zdravilišča

1. Hišica v Termah Čatež – opremljena za 5 oseb: spalnica, dnevni prostor s kuhinjsko nišo, kopalnica. Cena 42 DEM, vključuje kopališke karte.

2. Apartma v Atomskih Toplicah – opremljen za 4 osebe. Cena 42 DEM – vključuje kopališke karte.

Morje

1. Trisobno stanovanje v Novigradu. Termin po dogovoru. Cena 27 DEM na dan.

2. Enosobno stanovanje v Barbarigi – termini po dogovoru. Cena 21 DEM na dan.

3. Stanovanje v Maredi – v celoti opremljeno za 6 oseb. Možni termini tudi za novo leto, cena 26 DEM dnevno v tolarški protivrednosti.

Silvestrovanje

Rekreacijski center Vransko – ugodna ponudba za skupine od 25 do 30 oseb. Informacije na Atris.

Smučanje med šolskimi počitnicami

Smučanje v Italiji – Formi di Sopra ali Civetti – termini od 25. januarja do 6. februarja; odhod vsako soboto. Informacije in prijave na telefon 061 312-185.

Zamenjamo

1. Apartma v Atomski vasi – v celoti opremljen za štiri osebe za določen čas zamenjamo za enakovredno počitniško zmogljivost na Kopah, Rogli ali Golteh.

E. POSEBNO OBVESTILO – Sedanje objave veljajo do 20. decembra 1992.

F. IŠČEMO POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI

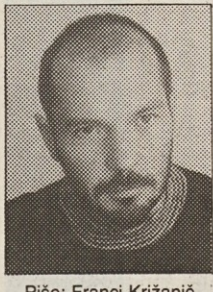
Lastnike počitniških zmogljivosti v Bohinju, Kranjski Gori ali na Rogli vabimo, da proste termine za novoletna praznovanja ponudijo Borzi sindikalnega turizma. Zimske počitnice bodo: Ljubljana in Maribor od 30. januarja do 8. februarja, druge regije od 23. do 31. januarja.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: ob potrditvi rezervacije zahtevamo takojšnje plačilo celotnega zneska. Pri odpovedi več kot 10 dni pred odhodom za že rezervirani termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30 % celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 10 %. Po vplačilu gostje prejmejo našo napotnico. Prosimo za pravočasno odpoved: najmanj 10 dni pred začetkom potovanja.

Vsem prijetne praznike in srečno novo leto!

direktor borze
Metod Zalar

Piše: Franci Krizanič

Ekonomija in spočetje

Ekonomist, svetovalec vlade Republike Slovenije, predsednik Zveze ekonomistov Slovenije, član uredniških odborov Slovenske ekonomske revije in Bančnega vestnika Neven Borak je objavil novo knjigo z izzivalnim naslovom **SPOČETJE EKONOMSKE SAMOSTOJNOSTI**. Gre za skrbno urejen splet ekonomskih člankov in razprav, ki jih je avtor pisal za informacijo slovenskemu prebivalstvu in oblasti med razpadanjem Jugoslavije in njenega enotnega trga ter med odpravljanjem samoupravnega socializma in uvajanjem novega tržnega sistema. Zaključek oziroma končni sklep knjige bi lahko strnili v naslednjem citatu: »...problem zamrznjenih deviznih vlog ne leži v pomanjkanju deviz, temveč v pomanjkanju tolarjev, ki je posledica nedonosnosti projektov, financiranih s sredstvi prebivalstva. Rešitev je v denarni reformi, ki bo očistila bilančno zapuščino družbene lastnine, ne pa v obdavčenju nerojenih generacij...«.

Borakova knjiga **SPOČETJE EKONOMSKE SAMOSTOJNOSTI** spodbuja bralca k razmišljanju. Na primer:

Avtor citira (na strani 29 in naprej) italijanskega ekonomista Constantina Breciani-Turonija. Ta je že leta 1937 ocenil stabilizacijo držav, ki jim je uspelo odpraviti hiperinflacijo, ter opisal stabilizacijsko krizo. Ugotovil je, da je pomembna značilnost te krize pomanjkanje obratnega kapitala, ki je posledica razvrednotenja denarja med inflacijo. Hitrejša kot je bila prej inflacija, večje bo pozneje pomajkanje obratnega kapitala. Vzrok je lahko monetaren – preveč omejevalna monetarna politika, ki ne upošteva počasnejše hitrosti denarja v obtoku po stabilizaciji, ali pa realen – znižanje prihrankov med inflacijo in njihov odliv iz države. V Sloveniji imamo dovolj profesionalno vodeno monetarno politiko, da so problemi naše nelikvidnosti povezani z dejanskim pomanjkanjem prihrankov oziroma njihovim odlivanjem v tujino. Visoka pasivna obrestna mera (ki jo banke plačujejo varčevalcem) bi ta problem slej ko prej odpravila, podobno kot se je v nekaj letih zgodilo tudi v mehiški stabilizaciji.

Dejanski problem je v tem, da je pri nas pasivna obrestna mera nizka, aktivna (ki jo banke zaračunavajo svojim dolžnikom) pa visoka in destimulativna za širitev gospodarske dejavnosti.

Velika razlika med aktivno in pasivno obrestno mero oziroma visoki stroški delovanja bančnega sistema so ena od posledic slovenske dolžniške krize. Po Boraku je reševanje dolžniške krize na Slovenskem tesno povezano s privatizacijo. Ta vez je zgodovinska, saj je bil gospodarski razvoj v Centralni Evropi in s tem tudi pri nas financiran pretežno prek bank in ne prek borze. Pri tem je treba upoštevati še negativno izkušnjo, da sta bili namreč Slovenija in Jugoslavija neučinkoviti tako v kapitalizmu kot v socializmu (stran 80).

Če pri privatizaciji ne bomo upoštevali oziroma odpravili dolžniške krize, »...bo privatna lastnina krita z državnim dolgom nadomestila sistem družbene lastnine krit s prihranki...«. Da bi se izognili temu scenariju, Borak predlaga: »ureditev zmanjšanja zadolženosti med podjetji, ureditev odnosov med podjetji in bankami ter očiščenje bilance bank in njihovo razmejitev od države« (stran 83). Proti koncu knjige pravi: »...Posegi države v podjetja... sodijo med konverzijske operacije s primesmi denarne reforme, vendar tiste, kjer se obstoječi dolgovi ne bodo preprosto preknjižili na novega dolžnika – državo, temveč bo najprej opravljena njihova redukcija. ...v tem čiščenju morajo biti varovani interesi varčevalcev... Dolg, ki bo rezultat načrtovanih operacij, bodo financirali tisti subjekti (predvsem pravne osebe), ki bodo delno ali tudi v celoti izgubili (pričakovano) premoženje in davkoplačevalci.« (stran 211).

Koliko premoženja bo izgubljenega in koliko ga bodo morali poplačati davkoplačevalci, je v prvi vrsti odvisno od sposobnosti slovenskega gospodarstva, da se iz nekdanjega jugoslovanskega in vzhodnoevropskega trga usmeri na trge razvitih držav. Med tem preusmerjanjem smo nepričakovano hitro »zadeli« ob problem prevelike ponudbe deviz oziroma dejstva, da zaradi domače recesije na svobodnem deviznem trgu ni dovolj povpraševanja po devizah za izvozno spodbuden (dovolj nizek) tečaj slovenske valute. Tako ostaja trg omejen, profiti, ki bi jih morala ustvariti slovenska podjetja, pa zgolj pričakovani, medtem ko je njihov dolg v bankah dejanski ter več kot solidno obrestovan. Hočeš nočeš je bila Slovenija že sredi 1992. prisiljena v aktivno tečajno politiko, ki je bila med stabilizacijo izvedljiva samo s t.i. sterilizacijsko operacijo (izvozniki prodajajo devize bankam za tolarje, država pa, na drugi strani, enako vsoto tolarjev odvzame iz obtoka – s prodajo obveznic, dvigom diskontne stopnje in /ali obvezne rezerve). Kritika dejanske izvedbe sterilizacijske operacije v letošnjem prvem polletju je v Borakovi knjigi podana na straneh 100 in dalje, podpora takšni politiki in predlog za naprej pa na straneh 209 in 212. Avtor tudi ugotavlja, da je uspeh sterilizacijske operacije oziroma njen vpliv na rast produkcije in zaposlenosti odvisen zlasti od deindeksiranja. Dolgoročno je ta uspeh odvisen od vpliva rasti izvoznega povpraševanja na investicije in tehnološki napredek.

Razmere na prostoru nekdanje Jugoslavije, v Evropi in svetu, ki so Sloveniji dane in ki jih je ob postavljanju temeljev nove države, njene ureditve ter politike treba upoštevati, verjetno najlepše opisuje naslednji citat iz Borakove knjige **SPOČETJE EKONOMSKE SAMOSTOJNOSTI** (stran 117): »Evropski mir je bil svojčas odvisen od kvote prašičev, ki jih je ena država smela izvoziti v drugo. In čas prašičev se vrača.«

OBLJUBE SO ENO, RESNIČNOST DRUGO

»Ugotovili smo, da je najbolje, če se zanesemo samo na sebe in da ne pričakujemo pomoči od nikoder, tudi od države ne,« nam je dejal Izidor Derganc, direktor Livarja iz Ivančne Gorice, firme, ki je nastala leta 1990 po razdružitvi nekdanje istoimenske firme IMP-ja na tri samostojna podjetja. Prvotno podjetje se je razbilo na tri dele, livarno sive in modularne litine, livarno barvnih kovin na Galjevici v Ljubljani in na proizvodnjo orodij v Ivančni Gorici v skladu z geslom »reši se, kdor se more«. Bilo je namreč postalo jasno, da Livar, kakršen je do pred dvema letoma bil, nima pravih možnosti za obstanek in povsem različne dejavnosti so se ločile, osamosvojile in si iskale vsaka svojo pot rešitve. Medtem, ko obe podjetji v Ivančni Gorici še živita, ne preveč dobro, a tudi ne povsem slabo, je livarna na Galjevici pred mesecem dni približno šla v stečaj.

Dergancova misel, ki smo jo uvodoma zapisali, pa se ne nanaša na dve leti stare dogodke, ampak na, recimo tako, sedanji trenutek in na možni jutri te firme. In na razočaranje, ki ga ni mogel skriti, ko se je z nami pogovarjal o odnosu vlade do gospodarstva. Država, ali točneje, ministrstvo za industrijo je ponudilo podjetjem, ki so sposobna ujeti veter v jadra, čeprav imajo težave (kdo jih sicer nima), pomoč v obliki angleških svetovalcev in tudi pokritje večine stroškov za tovrstno svetovanje. Livar se je prijavil, zakaj je odstopil, pa naj pove direktor sam.

»Prvotno so nam povedali, da bomo plačali kakih 10 do največ 20 tisoč mark za pet svetovalcev, ki bi kake tri mesece delali v našem podjetju in na koncu tudi povedali, kaj delamo narobe in kje so naše možnosti. Majhna oziroma

zelo sprejemljiva cena za pričakovani učinek. Pogodba, ki so nam jo potem na ministrstvu za industrijo potisnili pod nos, pa je bila vse kaj drugega. Cena se je povzpela na 70 tisoč mark, poleg tega pa naj bi bila lastnik programa prestrukturiranja, napisanega na našo kožo, vlada in ne mi.«

V Livarju so sicer vedeli, da bodo v tem projektu nekakšen poskusni zajček, model, po katerem bi bilo mogoče sanirati druge livarne, ki so v zelo velikih težavah in so večinoma podpisale pogodbe s Skladom za razvoj. Vendar niso v tako dobri koži, da bi lahko pogrešili toliko denarja za projekt, ki v prihodnjem letu še ne bo dal rezultatov. Potrebujemo namreč takojšnje rezultate od sanacijskega programa, sicer bi lahko Livar bil naslednja slovenska livarna,

ki bi se znašla na robu obstoja.

»Konec koncev pa sami precej dobro poznamo evropski trg, na katerem se pojavljamo in vemo kaj potrebujemo, da ga še bolj osvojimo,« pravi Izidor Derganc. »Vsekakor pa potrebujemo vsak tolar za preživetje v prihodnjem letu. Zato smo odstopili od predraga svetovanja in si bomo pomagali sami. Kot smo si v zadnjih dveh letih, ko denimo pridno in brez najemanja novih posojil odplačujemo kredit po 700 tisoč mark AFC. Ali kot si letos kljub strašni likvidnostni stiski kar redno izplačujemo plače, čeprav ne visoke.«

Kljub temu, da v avtomobilski industriji in strojogradnji, kjer so največji kupci izdelkov Livarja, vlada precejšnja recesija in kljub temu, da livarne iz vzhodnoevropskih

uporabi energije in vode, bodisi da so bolj prilagojeni vse večji stiski s stanovanjskim porastom, ali pa z novo tehnologijo, s katero skušajo poenostiti proizvodnjo. Po tej poti mora seveda tudi Gorenje, kar je včasih težko, toda neizbežno. Tovarniške hale so zato ta čas čudnega videza: pol proizvodnih trakov so modernizirali, pol jih čaka, da jih bodo zamenjali z novimi takoj po novem letu...

Glavno ali matično podjetje koncerna je tovarna gospodinskih aparatov, kjer je 4300 zaposlenih, torej slaba polovica vseh v koncernu zaposlenih. Njihov promet bo letos dosegel 600 milijonov mark, izvoz pa 380 milijonov mark. Zanimivo je, da zdaj izvozi približno 60 odstotkov svojih izdelkov pod svojimi blagovnimi znamkami (različnimi za posamezne države). Pod svojimi blagovnimi znamkami pa prodaja celovito paleto izdelkov bele tehnike, kot jih trg zahteva, čeprav vseh ne izdelujejo sami. Torej se pod Gorenjevo blagovno znamko pojavljajo tudi izdelki tujih proizvajalcev... Ostale izdelke prodajajo tujim podjetjem, blagovnim hišam, trgovskim hišam s kataloško prodajo, industriji, veletrgovinam, velikim distributerjem in specializiranim trgovskim hišam.

B. R.

dežel ponujajo dumpinške cene za svoje izdelke v Livarju resno razmišljajo o večjem prodoru na evropski trg. Vzrok: huda nelikvidnost domačih kupcev, od katerih bodo, kot kaže, v prihodnjem letu zadržali samo Revoz, ki edini redno plačuje. V Evropo pa bo treba iti pod določenimi pogoji: z boljšo kakovostjo izdelkov, zmerno ceno, za 5 do 10 odstotkov nižjo, kakor jo zahtevajo zahodne livarne in ob spoštovanju rokov.

»Z veliko muko smo si pridobili nekaj novih kupcev, denimo v Švici in lahko bomo več prodali Italijanom in Nemcem,« pravi direktor Derganc. »Obseg proizvodnje pa bi morali povečati vsaj za petino ob tem pa zmanjšati število zaposlenih, da bi proizvodnost na zaposlenega preseгла spodnjo še dopustno mejo 30 ton/izdelkov na delavca, ki še zagotavlja obstoj podjetja.

Da bi dosegli to in tudi boljšo kakovost izdelkov, bi morali investirati okoli 3 milijone mark v nove, takoimenovane kupolne peči. Vprašanje pa je, kje vzeti svež naložbeni denar.«

Boris Rugelj

Dr. Emil Rojc

Kariera kot spreminjanje Podjetništvo in razvoj kadrov

Podjetniške razvojne zasnove v razvitih državah že od sredine sedemdesetih let ne gradijo več na novih tehnologijah kot osnovnem spodbujevalcu razvoja, ampak predvsem na kadrih. To postavlja v ospredje skrb za razvoj človeških potencialov, za uveljavljanje različnih sistemov in metodologij razvoja kadrov ter modelov planiranja karier sodelavcev. Po tej poti je mogoče spodbuditi načrtovanje osebnega strokovnega razvoja do zgornjih meja posameznikove zmožnosti. Z načrtovanjem karier je mogoče sodelavcem približati možnosti razvoja njihove poklicne poti in jih usmerjati k delu, v katerem bodo najuspešnejši. Zadovoljstvo pri delu pa je močan vzvod sproščanja človekove ustvarjalnosti.

Želja in namen avtorja te brošure sta bila, skrajšati poti iskanja in uveljavljanja novih prijemov v kadrovske dejavnosti naših podjetij. Zato v njej seznanja s konkretnimi metodološkimi pripomočki. Poslovodstva in strokovne kadrovske službe v podjetjih jih bodo skladno s svojo poslovno filozofijo in kadrovske razvojno strategijo lahko prilagodili svojim potrebam in pričakanjem.

Priročnik je izšel pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4. Cena priročnika je 850 SIT.

S KAKOVOSTJO NA ZELENOM VEJO

O konceptu razvoja turističnega gospodarstva v Sloveniji smo se v preteklih letih veliko pogovarjali, sedaj pa je to gradivo, vsaj tako zagotavljajo odgovorni, takorekoč nared. Vsekakor pozno, toda še vedno bolje kot nikoli. S tem, da je turistično gospodarstvo v preteklosti bolj tavalo sem ter tja, namesto da bi natančno vedelo, kaj hoče in se držalo začrtane poti, res ne moremo biti zadovoljni. Posebno zato ne, ker gre za gospodarsko dejavnost, ki bi lahko naši državi prinašala zavidanja vreden zaslužek.

O tem, kako nam je šlo od rok na področju turizma v zadnjih letih, še najbolj zgovorno pričajo številke. Pred sedmimi leti je Slovenija gostila vsega skupaj 2.750.000 turistov, potlej pa iz leta v leto manj vse do predlanskega leta. V vojnem letu 1991 pa se je vse skupaj dobesedno sesulo. Povedano z drugimi besedami: namesto da bi šli navzgor, smo nazadovali. Krepko nazadovali.

Zakaj? Predvsem zato, ker nismo imeli ustrezne, bolj

povedano, nikakršne strategije razvoja. Neslo pa nas je tudi nepoznavanje sodobnega trženja, še najbolj pa nerazumljivo podcenjevanje turistične dejavnosti.

Ob tem vsekoli poudarjamo, da lahko prav naša dežela ponudi svojim gostom veliko takega, česar naši konkurentje ne premorejo. Imamo dragoceno naravno in kulturno dediščino, premoremo razmeroma zelo očuvano okolje, imamo podeželje, vasi in mesteca, ki kar kličejo po turistični dejavnosti. Imamo na moč ugodne klimatske razmere in smo takorekoč sredi 500-milijonske Evrope ter na pragu bogatega Zahoda, ki išče prav to, kar mi premoremo, drugi pa že dolgo ne več. Priložnosti je torej veliko.

V strategiji razvoja slovenskega turizma je opredeljeno, da ne bomo razvijali množičnega turizma. Svoje okolje moramo namreč varovati bolj kot vse drugo. Svoj ugled bomo gradili na novo in pri tem upoštevali predvsem svojo pokrajino in njene značilnosti. Gost bo najprej izbral

pokrajino, šele potem se bo odločal za nastanitvene zmožljivosti, za infrastrukturo in vse drugo.

Nekateri pravijo, da smo majhni in da je to naša šibka točka. Kje pa! Kar oglejmo si najmanjše evropske države, kako so si postlale. Naravnost imenitno. Veliko lepše in bolj udobno od velikih sosed. Skratka, prav majhnost naše dežele je ena izmed naših najmočnejših kart. Le malokje lahko, denimo, dopoldan uživati na snegu, še isti dan, čez urico ali dve pa v toplem morju. Tudi v tem, pa še v marsičem drugem je prednost naše majhnosti.

Sicer pa tudi v turizmu, podobno kot na drugih področjih, ni velikih skrivnosti in ni čudežnih receptov. Kakovost in izključno kakovost je tista, od katere je odvisen uspeh oziroma neuspeh na trgu. Cena pri tem vsekakor ni od muh, je pa še vedno na drugem mestu. Ob visoki kakovosti pa si vsakdo lahko privoščiti tudi nadpovprečne cene. In v tem je prihodnost našega turističnega gospodarstva.

Andrej Ulaga

TRGOVINA PRED ODLOČILNIM IZZIVOM

Gospodarski položaj trgovine je tako slab, pogoji poslovanja še vedno različni, anarhija na trgu zaradi velikega obsega prodaj na črno pa tako velika, da se je ROS sindikata trgovine odločil za obsežnejšo in odločnejšo akcijo kot doslej. Predsednika vlade bo s posebnim pismom obvestil o vseh zagatah trgovine, zaprosil bo za pogovor pri resornem ministru, tržne inšpektorje pa bo poskušal spodbuditi k odločnejšim akcijam zoper tako imenovano trgovino na črno.

Trgovina ima velike možnosti in pred njo so veliki izzivi, ki bi jih lahko sprejela ali celo morala, če hoče postati moderna trgovina. Toda k premagovanju teh izzivov mora svoj delež dodati tudi država.

Trgovci in tudi sindikat trgovine menijo, da bi morala država urediti pogoje poslovanja za vse trgovce enako, da bi morala trgovino zaščititi pred navalom pretihotapljenega slabega tujega blaga, da bi morala urediti zakonodajo (absurdno je, da še vedno velja jugoslovanski zakon o blagovnem prometu iz leta 1978!) Organizirati je treba inšpekcijske službe, da ne govorimo o zmanjšanju davčin in carin na evropsko raven in o uvedbi tržnega reda.

Gospodarski položaj trgovine ne kaže pomembnejšega napredka, če ne upoštevamo, da se je zmanjševanje prometa letos v primerjavi z lanskoletnim prepolovilo in da planerji republiškega zavoda za plan v projekciji gospodarskih gi-

banj za prihodnje leto predvidevajo le še za tri odstotke manjši promet od letošnjega (ki naj bi bil okoli pet odstotkov manjši od lanskega, ki se je za 15% zmanjšal od tistega v letu 90, ki je bil tudi manjši od predhodnega...). V skladu z upadanjem prometa se manjša tudi število zaposlenih. Teh je bilo oktobra približno 3000 ali 5% manj kot v začetku leta. Zanimiv pri tem pa je podatek, da se je število trgovin medtem močno povečalo. Seveda je med njimi ogromno takih, ki jih vodi samo lastnik in nimajo nobene zaposlenega.

No, morda bo olastninjenje podjetij prineslo potrebno in zaželeno oživiljanje trgovine, nove naložbe vanjo in nova delovna mesta.

B. R.

NOVO – PRED IZIDOM – NOVO – PRED

Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij in sindikati

Avtor obrazložitve je Gregor Miklič.

Cena 490 SIT.

Naročila pošljite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: 321-255, 110-033, 313-942 in 311-956. Telefaks 061-311-956.

IZIDOM – NOVO – PRED IZIDOM – NOVO

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4 nepreklicno naročam(o) brošuro ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATIH.

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročnik bom poravnal po povzetju.

Naročeno, dne:

Žig

Podpis naročnika

Prihodnost slovenskega turističnega gospodarstva ni v množicah, velikih hotelih in standardni penzijski ponudbi, temveč v večjem posluhu za goste, ki si želijo nekaj več. Slika: Sašo Bernardi

USPEH DOMAČEGA ZNANJA

V Iskrinem podjetju Stirel v Dobropolju so pred dnevi pognali avtomatizirano proizvodnjo releja TRK 52, izdelka, ki je trenutno na Zahodu »moda«, kar je bilo opaziti tudi na letošnjem sejmu elektrotehnike v Münchnu. O pomenu te proizvodnje priča udeležba samega ministra za znanost in tehnologijo dr. Petra Tanciga pri slovesnem zagonu proizvodnje. Pri dveletnem uvajanju tega izdelka so sodelovali sami domači strokovnjaki in domači izdelovalci opreme. To ima za Slovenijo širši pomen, saj se je pokazalo, da imamo strokovnjake za tovrstno proizvodnjo, obenem pa so se dokazali tudi izdelovalci opreme za tovrstno proizvodnjo.

B. R.

USTANOVITEV RAZVOJNE KORPORACIJE

Strokovnjaki mednarodne svetovalne institucije SRI International iz Stanforda v Kaliforniji so sredi poletja s sklepnim poročilom opravili prvo fazo projekta preustroja mariborskega gospodarstva Maribor jutri. V poročilu so bile ugotovitve dejanskega stanja in predlogi ukrepov, s katerimi bi v čim krajšem času in z drugimi na nekoliko daljši rok preoblikovali mariborsko gospodarstvo, ki so ga ekonomske in družbene spremembe pri nas zelo prizadele in več kot desetisočim delavcem odvzele vir dohodka za preživljanje, drugih nekaj desetisoč pa spravile na rob možnosti za preživetje.

Projekt pa od poletja do sedaj seveda ni miroval, kajti mariborski del ekipe skupaj z izvršnim svetom je v tem času pripravljala osnutek izhodišč in osnutek pogodbe za ustanovitev mariborske razvojne korporacije, ki naj bi pomenila prvi konkretni korak pomoči gospodarstvu pri njegovem preoblikovanju. Del ekipe pa je v tem času seznanjal slovenske, evropske in ameriške finančne institucije s tem, kaj ta razvojni projekt v tem delu Slovenije predvideva in kakšne so možnosti za tuje vlagatelje v različne posle pri nas.

Mariborska razvojna korporacija ali agencija, o imenu

se še niso povsem dogovorili, kakor tudi ne o tem, kakšno organizacijsko obliko naj prevzame in ali naj bo profitna ali neprofitna organizacija, naj bi zastopala interese Maribora v Sloveniji in zunaj njenih meja, v začetku pa bi ji bile poverjene tri osnovne naloge – razvijati poslovne načrte mariborskih podjetij, iskati poslovne partnerje in iskati denar za naložbe. Bila bi servis mariborskih in mednarodnih podjetij in hkrati institucija, ki bi pridobivala temu gospodarstvu potrebno tehnično pomoč.

Mariborski izvršni svet je to jesen ponovno poslal strokovnjakom SRI International pismo o nameri, zato sta bila pred dnevi v Mariboru znova vodja projekta Maribor jutri iz SRI dr. Eric Hansen in njegov sodelavec Franz Helbig. Mariboru sta ponudila prav to, kar sedaj najbolj potrebuje – vso strokovno pomoč pri ustanovitvi omenjene razvojne korporacije, ob tem pa še svoje zveze in vpliv pri iskanju mednarodne finančne pomoči za zagotovitev nemo- tenega delovanja korporacije v duhu zastavljenih ciljev. Cenovni del tega dela sicer še ni ovrednoten, saj še tudi ni dokončno oblikovan obseg dela, vendar pa je sedaj nastopilo drugo bistveno vprašanje za nadaljevanje projekta – od

kod vzeti denar. Naj spomnimo, da sta prvo fazo projekta Maribor jutri financirali Republika Slovenija in občina Maribor, vsaka polovico potrebne vsote. Maribor pričakuje, da bo tudi v prihodnje republika sodelovala, saj je tako pristop k prestrukturiranju mariborskega gospodarstva kot tudi pripravljeni konkretni predlogi, brez dvoma upravičeni naložbo. Še več, projekt je lahko vodilo ostalim slovenskim regijam, ki so podobno kot Maribor v gospodarskih težavah. Glede na to, da smo v Sloveniji ravno v postopku menjavanje vlade, je težko reči, kako se bo zadeva s projektom Maribor jutri razpletla, predvsem pa, kdaj bo to. Mariborčanom se mudi, kajti zadnje stavke v večjih mariborskih podjetjih so pokazale, da gospodarstvo nezadržno poka po vseh šivih. Mariborski izvršni svet je sklenil, da se ne bo dal! Neumorno bo pripravljati vse potrebne akte, programe in akcije, da bi razvojna korporacija čim prej zaživela. Prav tako bo vzpostavljala stike z domačimi in tujimi partnerji in še posebej s posameznimi resorji v republiški vladi, tako da bi potem, ko bo nova vlada prevzela krmljo, lahko kar najhitreje uvrstila na svoj dnevni red tudi nadaljevanje projekta Maribor jutri.

Blaž Grča

FINANČNI SEJEM

Iz sposobnih ljudi ideje kar vro, in če se kdo, v temle primeru glavni in odgovorni urednik mariborskega lista »Kapital« Srečo Pirtovšek, »izmisli«, kako hitreje vrteti tolarje, je samo pohvale vredno. Omenjeni gospod nas je seznanil z zamisljo, da bi v Ljubljani v začetku aprila prihodnjega leta organizirali »Kapital 93«, prvi slovenski finančni sejem. Bil bi v Cankarjevem domu in z mednarodno udeležbo. Navajeni ustaljenega prepričanja, da je v Sloveniji že preveč sejmov in da si organizatorji posameznih prireditev že hodijo v zelje in skačejo v lase, smo najprej odmahnili z roko. Toda: to ne bo klasični sejem. Poleg tega, kot že ime pove, takšnega pri nas še ni bilo in ga ni, torej... Pa prepustimo besedo Pirtovšku: »Sejem naj bi predstavil slovenske in tudi tuje finančne in borzne ponudbe. Od običajnih sejmov se bo razlikoval po tem, da bodo na njem teže dogajanja nosili razgovori z obiskovalci, vsaj štirikrat dnevno, in celodnevna predavanja. Za popestritev pa bo tudi razstava starih vrednostnih papirjev in razne nagradne igre za obiskovalce. Sejemski bilten pa bo obiskovalce vodil po prireditvi.«

Na kakšne vrste obiskovalcev računa Pirtovšek? Na tiste predvsem, ki se kakorkoli ukvarjajo z naložbami denarja. To pa bomo, po zakonu o lastninjenju po novem vsi zaposleni in drugi odrasli državljani Slovenije, mar ne? In zaradi tega bodo morda tudi za širši krog državljanov zanimiva predavanja na sejm o borzi za začetnike, o tem, kako trgovati z opcijami itd. Skratka, finančni sejem, od 6. do 9. aprila v Cankarjevem domu, utegne biti bolj zanimiv, kot pove sorazmerno pust naslov.

B. R.

KRIČEČ PRIMER

OZRI SE,

ZVEZDA PRIJAZNA

Bližajo se prazniki. Cerkveni in posvetni. Ljudem so namenjeni. Da bi bili sami s seboj, da bi praznovali v družini, da bi se ozrli nazaj, predvsem pa da bi z optimizmom in pričakovanjem stopili v novo leto.

Neka nestrpnost je v zraku, ljudje nemirno begajo sem in tja, nakupujejo potrebne in nepotrebne stvari, nekatere je zajela potrošniška mrzliza, kot da bi jim to prineslo srečo.

In gledam jih. Med njimi prepoznavam mnogo oči, ki si praznično bleščave samo ogledujejo, roke, ki stiskajo nekaj desetakov in vedo, da jih za-

gotovo ne smejo zapraviti. Najhuje mi je za otroke, ki ne bodo deležni daril, hudo mi je za njihove starše. Kakšna stiska in kakšna žalost se jih bo lotevala ob spoznanju, da otroku ne morejo nuditi niti najosnovnejše prehrane, kaj še igrač in drugih prazničnih dobrot.

Mnogo žalosti, skrbi, nemoči, negotovosti, obupa je v ljudeh, ki pridejo k nam. V presledku ene ure poslušam pripoved Majde S., mlade mame, ki je na poročniškem dopustu, ter moškega blizu 60 let ima in 29 let dela v enem in istem podjetju, ki so ga posta-

nja se razblinjajo kot milni mehurčki. Ali je res taka iluzija pričakovati delo, takšno, za katerega si usposobljen in bi ga z veseljem opravljal? Dela torej ni, čeprav bi bila kljub izobrazbi pripravljena prijeti tudi za dela čistilke. Kaj pa pomoč? Tudi tu te hitro strezijo s podukom, kako se je treba znajti, poskrbeti zase, saj ste mladi in tako naprej. Pomoči pa od nikoder.

Preden je šlo podjetje v stečaj, so bile plače neredne, zadnje tri mesece jih sploh ni bilo. Zdaj bo tudi na zavodu potrebno počakati vsaj mesec dni na nadomestilo. Vmes pa je treba jesti, plačevati položnice.

Nihče te nič ne vpraša, ali imaš od kod vzeti.

Nekdo iz okolja, kjer bivam, je pred nedavnim socialno stisko v Mariboru komentiral s podatkom, da v javni kuhinji dnevno razdelijo okoli 200 obrokov hrane. Zadevo je poenostavil do te mere, da je na tej osnovi ugotovil, da vendar razmere niso tako hude. Kajti ko ne moreš preživeti, te ne sme biti sram prositi za pomoč ali jesti v javni kuhinji.

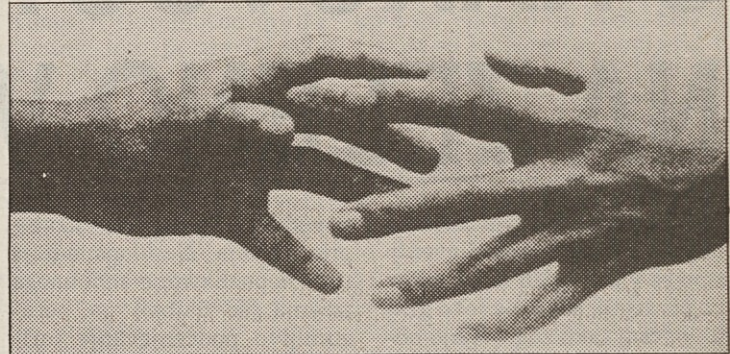
Srčno upam, da jih ni veliko, ki bi obseg in stopnjo socialne ogroženosti ocenjevali s takim podatkom, oziroma ki pričakujejo, da bodo ljudje množično odhajali tja. To je končna postaja. Predaja. Pred tem se je vsak pripravljen boriti za svoj prostor pod soncem.

Res pa je, da je nova zakonodaja s področja socialnega varstva naravnana na golo preživetje. Kakšni, s kakšnimi ranami in brazgotinami v duši, bomo preživeli ob-

POMOČ V STISKI

Nekateri strankarski veljaki radi pavšalno ocenjujejo, češ da naša država dobro skrbi za begunce, za svoje socialno ogrožene državljane pa ne.

Gre za izrazito dvoličnost, saj ni podatkov o tem, koliko se je takšnih širokoustnežev odpovedalo različnim oblikam volilne propagande v korist dobrotelčnosti. Prav tako ni nič znanega o tem, koliko nameravajo prispevati za socialno ogrožene v prihodnje.

A priložnost za to imajo na vsakem koraku.

Ravno te dni poteka akcija ljubljanske mestne organizacije Rdečega križa, v kateri bodo s paketi z živili oskrbeli kakšnih 2000 prebivalcev Ljubljane. Na republiškem Rdečem križu so nam povedali, da akcija razdeljevanja pomoči v hrani, higienskih potrebščinah in oblačilih poteka po vsej Sloveniji. Občinske organizacije Rdečega križa so povezane s socialnimi službami, ki imajo spiske socialno ogroženih družin. Nekateri dobivajo pomoč občasno, drugi pa dokaj redno. Prek Rdečega križa in Karitasa dobiva redno pakete s hrano od 30.000 do 35.000 socialnih podpirancev in brezposelnih, ki so slovenski državljani.

Ravno ta teden pa je slovenska Karitas v sodelovanju s Karitasom iz Sarajeva zaključila akcijo zbiranja prostovoljnih paketov s hrano za lačne prebivalce Sarajeva. Ocenjujejo, da so zbrali približno deset ton hrane. Upajmo le, da bo pomoč, ki je krenila na pot 17. decembra, srečno prispela na cilj.

Višje pokojnine

Po zadnjem letošnjem 5,8-odstotnem povečanju pokojnin, ki velja od prvega oktobra dalje, bo dosegla najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo 20.211 tolarjev, najnižja možna pokojnina za 15 let delovne dobe pa 8.322 tolarjev. Najvišje možne pokojnine se po novem gibljejo med 97.898 in 105.779 tolarjev. Starostna pokojnina kmetov bo 10.105 tolarjev, višji znesek dodatka za pomoč in postrežbo pa bo dosegel 14.148 tolarjev.

Pri letošnji zadnji uskladitvi pokojnin so še upoštevali, da je razmerje med povprečno starostno pokojnino za polno pokojninsko dobo in povprečno plačo lahko tudi višje od zakonsko določenega minimuma 85 odstotkov. Ravno takšno odmerjanje pokojnin je namreč v zadnjem času kamen spotike, češ da so pokojnine previsoke v primerjavi z rastjo osebnih dohodkov. Upravni odbor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zato predlaga ministrstvu za delo in slovenski vladi, naj čimprej začneta postopek za določitev novega razmerja med pokojninami in plačami v prihodnjem letu.

M. F.

NIŽJA CENA PRI ADRIATICU

Zavarovalna družba Adriatic d.d. je promocijsko znižala ceno prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja za vse, ki bodo zavarovanje sklenili do konca leta. Vsem svojim zavarovancem, ki bodo kot posamezniki sklenili prostovoljno zdravstveno zavarovanje, je zagotovila še dodatni sedemodstotni popust. Cena paketa za zavarovanje vseh doplačil zdravstvenih storitev (A1-ZVD) za zaposlene v podjetjih in zavodih, v katerih je večina zaposlenih včlanjenih v katerikoli sindikat, za mesec januar 1993 znaša 683 SIT.

Zavarovalna družba Adriatic d.d. se je odločila za promocijsko znižanje cene premije zaradi velikega števila do sedaj sklenjenih zavarovanj, ki je preseglo načrtovani obseg. Popust pri novi premiji za zaposlene v podjetjih in zavodih, v katerih je večina zaposlenih včlanjena v katerikoli

sindikat, tako po novem znaša za leto 1993 31 odstotkov. Nižja premija velja tudi za vse tiste, ki so že sklenili zavarovanje pri Adriaticu. Preplačila bodo upoštevali pri plačevanju naslednjih mesečnih premij oziroma vrnilo zavarovancem, ki so premijo vplačali v enkratnem znesku.

**Pri naši založbi je pravkar
izšla brošura z naslovom**

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOvem

Avtor brošure mag. Aleksej Cvetko bralcu na poljuden način razloži bistvene spremembe na področju zdravstvenega varstva in še posebej natančno opisuje vse oblike prostovoljnega zavarovanja občanov. Ker pri razlaganju sledi zakonu, v brošuri objavljamo tudi tega.

Brošuro lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, ali po telefonu (061) 321-255. Prednaročniška cena je 480 tolarjev.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izvod(ov) knjige ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOvem

– Naročeno mi(nam) pošljite na naslov

Ulica, poštna št., kraj
Naročeno bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

Datum: Podpis:

dobje, ki je nedvomno še pred nami, se vprašujem, se bojim.

Bližajo se prazniki. Želim, da bi vsak zase postal sam s seboj in se povprašal, kaj je storil in kaj bo storil za svojo srečo in srečo drugih ljudi. To želim tudi tistim na visokih položajih, tistim v ministrstvih in vladi. Tistim, ki imajo moč, sposobnost in odgovornost ustvarjati pogoje za življenje in delo ljudem te države. Ne bo dobro, če bomo to družbo gradili na taki revščini, ki zdaj nastaja, na takih socialnih razlikah, na dobroti in humanitarnih akcijah. Država mora ljudem omogočiti, da bodo z znanjem, voljo in zaupanjem vase in družbo napravili korak v jutrišnji dan.

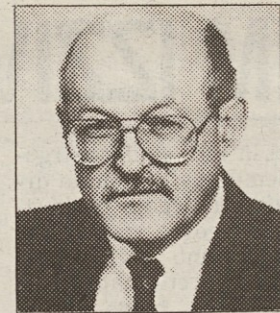
In da ne bom često, ko mi je hudo od tujih stisk in žalosti, kot nekakšno molitev in prošnjo mrmrala predse verzov Župančičeve pesmi:
Na mrzla gnezda,
na prazna,
ozri se zvezda prijazna
vsaj eno noč.
Morda kje ptica tiha
še trepetaje diha
in luč ji vrne moč.

Marija Eramović

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Polomilo mu je rebra

V začetku mojega zdravnikovanja so me nekoč zvečer poklicali v neko vas blizu Anhovega. Možu, ki je spravljal drva, je v gozdu zdrsnilo, padel je, udaril se je v prsni koš. Sedaj da zelo težko diha. To je bilo skopo poročilo, ki so mi ga poslali svojci. Odhitel sem v vas in našel moža, ki je bolj sedel kot ležal, ker se je tako bolje počutil. Njegovo dihanje je bilo plitvo in kratko. Pokazal mi je s prstom, kje ga boli. Kaj kmalu sem ugotovil, da ima zlomljeno rebro. Zato da bi lažje dihal, sem prosil hišno gospodinjno, če ima kak zelo širok povoj, še najboljši bi bil tak, s kakršnim so pred desetletji povijali dojenčke – zelo širok in močan. Imeli so ga. Naročil sem možu, naj čimbolj izdihne, in ga začel povijati preko prsnega koša. Ko sem ga povil, se mi je mož začel zahvaljevati, ker je mnogo lažje dihal kot prej.

Tako kot vse druge zlome kosti, tudi zlome reber, ki nastanejo pri poškodbah prsnega koša, delimo v: **odprte in zaprte zlome.**

Pri odprtih zlomih gleda kost skozi kožo, medtem ko je pri zaprtih zlomu koža nepoškodovana. Res pa je tudi, da so zlomi reber pogostejši pri starejših osebah in pri odraslih. Pri otrocih vidimo zlome reber le redkokdaj. Da je morda rebro zlomljeno, pomislimo, kadar poškodovanec toži o hudih bolečinah pri dihanju in kadar ga močno boli, če potipamo poškodovano rebro. Zlomi reber pa vseeno niso tako enostavna zadeva. Lahko se zgodi, da tudi pri **zaprtim zlomu** kos rebra načne pljuča in povzroči celo krvavitev ali nabiranje zraka med obema mrenama. Če pride zrak med obe mreni (rebarno in pljučno), to imenujemo s tujko pnevmotoraks, če pa pride kri med obe mreni, pa je to hematotoraks. Pri enem ali drugem se pljuča sesedejo in je dihanje zelo oteženo.

Najbolj se bojimo takoimenovanega ventilnega pnevmotoraksa, pri katerem gre zrak v pljuča, zaradi poškodbe tkiva, kože ali pljuč pa iz pljuč ne more. Pri vsakem vdihu se v pljuče nabira vedno več zraka, bolnik vedno težje diha in njegovo življenje je v nevarnosti. Nekeč so nas učili, da moramo v tem primeru na vsak način luknjo v prsnem košu zakrpati in jo s čimerkoli zapreti. Temu smo rekli zrakotesna neprodušna preveza. Najnovejše raziskave strokovnjakov prve pomoči pa ugotavljajo, da je pravilna prva pomoč:

- rahla sterilna obveza rane,
- pravilen položaj,
- takojšen prevoz v zdravstveno ustanovo.

Pravilen položaj pri prevozu ponesrečenca pomeni polsedeč položaj. Včasih smo to ponazarjali tudi tako, da smo poškodovancu pod hrbet položili narobe obrnjen stol. Sicer pa si bo poškodovanec sam izbral položaj, pri katerem bo lažje dihal. Seveda pa moramo ob prevozu paziti, da ne pride do motenj dihanja ali motenj krvnega obtoka.

Pri stisnjenju prsnega koša se lahko zgodi, da je poškodovanih več reber. Če so poškodovana tri rebra ali več, imenujemo to serijski zlom reber.

Povedati pa moram tudi to, da udarec v rebra boli, tudi če rebra niso zlomljena. Bolečine trajajo dolgo, tudi več tednov.

PLASTIČNI KIRURG V PORODNIŠNICI

Uvajanje zasebne prakse v zdravstvu prinaša številne zaplete, saj še ni uveljavljena vsa potrebna zakonodaja na tem področju. Ko je dr. Darko Gregorač v ponedeljek prišel na svoje delovno mesto v kranjsko bolnišnico za kirurgijo in porodništvo, ni mogel opravljati običajnega dela v mali operacijski dvorani. Bila je namreč že zasedena oziroma oddana privatniku, plastičnemu kirurgu z Jesenic, za opravljanje zasebne prakse. Najhuje pa je to, da se vodstvo bolnišnice ni poprej o tem posvetovalo z zdravniki. »Sam sem o tem zvedel šele v četrtek, in to pred garderobo,« pravi dr. Darko Gregorač. Praktično na hodniku, ne pa na strokovnem kolegiju, kjer bi morali razpravljati in odločati o tem.

Zdravniki kranjske bolnišnice za kirurgijo in porodništvo so upravičeno ogorčeni.

Res da se je v zadnjih letih zmanjšala zasedenost bolnišnice zaradi padca števila porodov. A zdravniki ne vidijo rešitve tega vprašanja v uvajanju dejavnosti, ki nima z varstvom žena nič skupnega, ampak v boljši organizaciji dela in pa z razširitvijo dejavnosti na področju zaščite žena, za zgodnje odkrivanje raka na dojki.

Tudi za nestrokovnjaka zveni nenavadno, da se v porodnišnici začno naenkrat ukvarjati z lepotnimi operacijami, kar tudi sodi v plastično kirurgijo, namesto z varstvom zdravja žena in dojenčkov.

Spomnimo se le, da je kranjska porodnišnica svojčas slovela po svojih strokovnjakih in prijaznem osebjem, in to tudi daleč čez slovenske meje, saj so semkaj zahajali tudi tuji diplomati.

Plastični kirurg ima koncesijo

Na ministrstvu za zdravstvo, družino in socialno var-

Te dni smo se presenečeni znašli pred dejstvom, da se v BGP uvaja dejavnost, za katero naša ustanova ni bila namenjena. Prostori so namreč oddani zasebniku - kirurgu plastiku, in to v obsegu in obliki, o kateri zdravniki še vedno nič ne vemo. O tem se ni z nami zdravniki niti na t.i. "Strokovnem kolegiju", niti posamezno, nihče posvetoval. Že to dejstvo je dokaz, da se problemi v naši ustanovi ne urejajo tako, kot bi bilo treba.

Brez dvoma je zmanjšana zasedenost bolnišnice zaradi padca števila porodov ter manjša zasedenost ginekološkega oddelka problem, s katerim se je potrebno spoprijeti. Prav gotovo pa ni rešitev tega problema v uvajanju dejavnosti, ki nimajo z varstvom žena nič skupnega, ampak utegnejo celo motiti normalno delo v naši ustanovi.

Sedanje najbolj aktualne probleme bi strnili v naslednje:

1. Obseg dela v naši ustanovi z leti niha, vzrok temu pa je predvsem padec števila porodov. Z zmanjšanim obsegom dela bi se morali spoprijeti z racionalno organizacijo dela in pa z razširitvijo dejavnosti v smeri, za katere smo kvalificirani. Možnosti za to je dovolj. Omenili bi tudi nadvse aktualno področje zaščite žena - zgodnje odkrivanje raka dojke, kjer bi lahko z angažiranjem primernih strokovnjakov opravili veliko in pomembno delo.

2. Zavedamo se, da se sedaj nahaja družba in z njo seveda tudi mi, v fazi preoblikovanja. Prav zato je hitenje s privatizacijo zdravstva, brez predhodnega temeljitega premisleka, lahko škodljivo in destruktivno.

3. Nikakor ni prav, da se o usodnih in vitalnih zadevah v naši ustanovi odloča tako, da zdravniki o tem nismo seznanjeni. Po našem trdnem prepričanju o tem ne more odločati posameznik.

4. Zanima nas tudi stališče našega ustanovitelja o teh problemih.

Z nakazanim pristopom k problemom bi morda še imeli priložnost preprečiti razpad naše ustanove in ji sčasoma vrniti nekdanji ugled.

Kranj, 9. 12. 1992.

Obveščeni:

Ministrstvo za zdravstvo R Slovenije

S O Kranj

Direktor B G P Kranj

Podpisani zdravniki B G P

Kajti če je zdravnik že prej delal kot plastik, se dejavnost ne širi. Tudi v UKC se pod eno streho opravljajo različne dejavnosti... Na ministrstvu smo izvedeli, da je v Sloveniji v register zasebne zdravstvene dejavnosti ta hip vpisanih 70 zdravnikov. V večini so to zobozdravniki.

V sindikatu zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije ne morejo razumeti, da ministrstvo tako zlahka izdaja koncesijo za specialistično dejavnost, še posebej zato, ker manjka še kopica zakonov. Na področju uvajanja zasebne

vilo in sprejelo plana zdravstvene dejavnosti, zaradi česar tudi ni še določena mreža zdravstvene dejavnosti z normativi in standardi za zdravstvene storitve,« ocenjuje Nevenka Lekše, sekretarka sindikata. »Ministrstvo je sprejelo le pravilnik o tehničnih pogojih za zasebno prakso, to pa ne more biti edino merilo za podelitev koncesije za zasebno prakso. Prav tako je potem vprašljivo, kako zavod za zdravstveno zavarovanje sklepa pogodbe s takšnimi zasebniki.«

Osnovna dilema ni privatizacija da ali ne, ampak na kakšen način jo izpeljati, da bodo spoštovani interesi vseh delavcev v zdravstvu. Nevenka Lekše: »Smo za zasebno prakso, vendar naj bo organizirano vodena, konkurenca javni službi, ne pa da bodo zasebniki izvajali to dejavnost znotraj javnega zavoda. Zasebna dejavnost naj bo ločena, izven javnega zavoda, ne pa v zavodu samem.«

Konferenca sindikalnih organizacij zdravstvenega doma Ljubljana tako zahteva, da se prostori njihovega zavoda ne izdajajo v najem za potrebe zasebne prakse oziroma konkurence. »Nevzdržno je, da bi nekdo kot zasebnik ostal v isti ordinaciji v javni ustanovi, z isto kartoteko. Kartoteka je last in poslovna tajnost javnega zavoda,« opozarjajo sindikati.

Če pustimo ob strani zaplete med zdravstvenimi delavci pri uvajanju zasebne prakse v zdravstvenih ustanovah, pa navsezadnje ne bi smeli pozabiti na tistega, ki običajno zmeraj potegne krajši konec, to je bolnika. Njega nihče ne vpraša za mnenje. Navsezadnje so javne zdravstvene ustanove zrastle tudi iz njegovega žepa, pogosto s samoprispevki. Na koncu bo ostal z dolgim nosom in si ne bo mogel privoščiti plastične operacije, da bi mu ga skrajšali.

Marija Frančeskin

BEDA V SLIKI

Čakajoč na miloščino. Slika Sašo Bernardi

ŽIVLJENJE TEČE ...

Piše: mag. Aleksej Cvetko

Uveljavljanje in varstvo pravic

Novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je prinesel velike spremembe v postopku za uveljavljanje in varstvo pravic. Samoupravni postopek, ki je bil določen s posebnim pravilnikom o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je zamenjal upravni postopek. Tako se bodo določbe zakona o splošnem upravnem postopku, ki so se sicer smiselno uporabljale že dosedaj, neposredno uporabljale v vseh primerih, razen če zakon ne določa drugače. Zavarovanec je s tem izgubil lastnost enakopravnega partnerja v postopku, odpadla pa je tudi možnost poenostavitve postopka v sicer nespornih primerih.

Zakon predvideva tudi možnost sodnega varstva pravic v tridesetih dneh po prejemu odločbe, izdane na drugi stopnji; ni pa še dokončno določeno, kakšno bo to sodno varstvo.

Sodno varstvo pravic

Sedaj vse spore s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja rešuje posebno sodišče združenega dela. Ustanovitev posebnega sodišča združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja je predvidel že zakon o sodiščih združenega dela v letu 1974. Do leta 1978 je bilo za sodno varstvo iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja še vedno pristojno Vrhovno sodišče SR Slovenije, ki je te zadeve reševalo v upravnem sporu. Na podlagi ustreznih določb zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in zakona o sodiščih združenega dela je skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja 17. 3. 1977 sprejela sklep o ustanovitvi, organizaciji in delovnem področju Sodišča združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja (in takrat še starostnega zavarovanja kmetov). Sodišče je praktično pričelo delati 1. 1. 1978.

Razlika med odločanjem v upravnem sporu in v postopku pred sodiščem združenega dela je predvsem vsebinska. V upravnem sporu se lahko odloča o zakonitosti dokončne odločbe, izdelane po pravilih, določenih v zakonu o splošnem upravnem postopku, pri čemer se ne odloča o pravici, obveznosti ali pravni koristi posameznika. To pa tudi pomeni, da udeleženec v upravnem sporu (stranka) ne more neposredno uveljaviti svoje pravice. O njegovi pravici se lahko odloči samo z novim upravnim aktom, ki ga, če je to potrebno, izda upravni organ. Sodišče združenega dela pa, za razliko od odločanja v upravnem sporu, na podlagi izvedbe vseh potrebnih dokazov (listine, izvedenci, zaslišanje prič) o sporni zadevi samo meritorno odloči.

Razlika postane zelo pomembna, če upoštevamo dejstvo, da je sodišče združenega dela v preteklih 14 letih delovanja obravnavalo največ sporov glede priznanja pokojninske dobe in sporov glede priznanja pravic invalidom I., II. in III. kategorije (pravica do ustrezne zaposlitve, ugotovitev invalidnosti, nadomestila zaradi manjše plače), to je sporov, pri katerih je ugotavljanje dejanskega stanja v največji meri vezano prav na izvajanje dodatnih dokazov. Ker pomeni neposredno izvajanje dokazov pred sodiščem nedvomno kvaliteto, ki lahko vpliva na pravilno rešitev spora, ki marsikomu pomeni zagotovitev socialne varnosti, ni jasno, zakaj so se ob že pripravljenih zakonskih rešitvah, ki bi samo preobrazile sedanje sodišče združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja v socialno sodišče, ponovno pričele pojavljati ideje o tem, da bi se spori s tega področja ponovno reševali v upravnem sporu.

stvo so nam povedali, da ima plastični kirurg koncesijo, to je dovoljenje za opravljanje zasebne prakse. Prof. dr. Marica Marolt-Gomišček, namestnica ministra za zdravstvo (minister je bil ta čas na dopustu) nam je takole povedala:

»Vsakdo, ki ima vse potrebne pogoje za opravljanje zasebne prakse, dobi dovoljenje. Če je zdravnik v danem primeru dobil ustrezne prostore, je to vprašanje tistega, ki mu je dal te prostore v najem, ne pa vprašanje ministrstva. Ministrstvo drži roko nad investicijami, tu pa ne gre za nobene nove investicije.

prakse oziroma izdajanja koncesij za privatno delo v zdravstvu ne poteka vse tako, kot bi moralo, ocenjujejo v sindikatu. Pravzaprav je sindikat zazdal edini, ki opozarja na nepravilnosti pri dodeljevanju koncesij in postavlja celo pod vprašaj, ali so dozadal izdani akti o dodelitvi dovoljenj sploh zakoniti.

Ni plana, mreže, normativov in standardov...

»Ministrstvo za zdravstvo ni v roku šestih mesecev, tako kot predvideva zakon, pripra-

SOCIALNA DRŽAVA – ZBORNİK RAZPRAV

Vsi čutimo, kako nas tepe, ker je nimamo. Vse bolj jo bomo potrebovali – reformirano SOCIALNO DRŽAVO, brez katere si ni moč predstavljati niti najmanjšega razvojnega koraka slovenske države. Ni utopija, vsi problemi so rešljivi. O tem ambiciozno piše deset avtorjev zbornika, sodelujočih pri projektu SOCIALNA DRŽAVA.

REVŠČINA V SLOVENIJI NI ZLA USODA, KI BI JI NE MOGLI UTEČI, JE ŠLABA STROKOVNA IN NAPAČNA POLITIČNA ODLOČITEV!

Zbornik razprav o socialni državi na 134 straneh izpod peresa Željka Ciglerja, Andreje Črnak Meglič, Leva Krefta, Francija Pivca, Sonje Pirher, Jožice Puhar, Cirila Ribičiča, Rajka Šugmana, Martina Totha in Maje Vojnovič lahko za 600 tolarjev naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izv. knjige SOCIALNA DRŽAVA. Naročeno mi/nam pošljite na

naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Naročeno dne: Žig Podpis naročnika

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot ind. naročnik bom plačal po povzetju

Gospod Pikolovec in njegov avto

Pikolovec je prišel na servis iskat svoj avto, ki ga je dan prej pripeljal na obvezni pregled. V rokah je imel list papirja, na katerem je bil dolg seznam vseh napak na vozilu. Takrat, ko je avto predajal v popravilo, je neusmiljeno zahteval, da so vse te napake zapisali v delovni nalog. »Seveda, saj tako mora biti!« je dejal prevzemniku, ko sta pregledala temeljit seznam.

Ko ga je sedaj prevzemnik zagledal na dvorišču, je hitro zavil na drugo stran, vendar je bilo že prepozno. Pikolovec ga je opazil in pohitel za njim. »Pa pojdiva pogledat,« je rekel prevzemnik, ko je videl, da mu ni rešitve. Avto sta našla na parkirnem prostoru za testne vožnje. Pikolovec je ves zadovoljen razgrnil svoj list papirja, prevzemnik pa je vzel nalog, ki je bil zataknjen za brisalci. Šla sta od točke do točke in pri vsaki je pikolovec hotel natančno vedeti, kaj so naredili, da bi napako odpravili.

Nenadoma pa je pikolovec ugotovil, da so mu zamenjali tudi pokrovček na eni od posodic pri motorju. To je odkril zato, ker je bil stari pokrovček rumen, novi pa je bil bel. Ni mu bilo všeč, da so to napravili, zato je hitro dejal prevzemniku, da bi raje imel rumen pokrovček, tak kot je bil prejšnji. Prevzemnik mu je razložil,

da je bil stari pokrovček poškodovan in je slabo tesnil, zato so mu ga zamenjali. A pikolovec je vztrajal, da bi raje imel rumen pokrovček, ker je tako navajen. Prevzemnik je hitro sprevidel, kako je, zato je vzel bel pokrovček in odšel iskat rumenega. Vrnil se je sicer hitro, vendar je v rokah imel še vedno bel pokrovček in je dejal pikolovcu: »Oprostite, gospod, trenutno rumenih pokrovčkov nimamo.«

Pikolovec pa je še vedno vztrajal: »Moram imeti rumen pokrovček, če pa v navodilih piše, da moram kontrolirati tekočino v posodici z rumenim pokrovčkom enkrat na teden.«

Prevzemnik se mu je nasmehnil in dejal: »V navodilih proizvajalca tega prav gotovo ne piše!«

»Seveda ne,« je odgovoril pikolovec. »Ta navodila sem napisal sam, ker so tovarniška navodila slaba. Kaj pa sem hotel drugega?«

»Kaj pa je v posodi z rumenim pokrovčkom?« je zanimalo prevzemnika.

»Tega pa jaz ne vem, saj vendar nisem mehanik. Zakaj pa je to pomembno?« je odgovoril pikolovec.

»Kako pa potem veste, kaj morate doliti v to posodico, ko tekočine zmanjka?« je bil prevzemnik radoveden.

»Doma imam tudi na posodi z rezervno tekočino rumen pokrovček!« je ponosno odgovoril pikolovec.

Prevzemnik je globoko zajel zrak, imel je občutek, da mu ga zmanjkuje. Sprevidel je, da mu ne preostane drugega, kakor da nekje za vsako ceno stakne ta nesrečni pokrovček, sicer se bo porušil rumeni sistem. Vse je pretaknil, a rumenega pokrovčka ni našel, vsi so bili beli.

Ker je vedel, da mora stranki ustreči, pa čeprav je njena zahteva še bolj muhasta, je beli pokrovček prelepil z rumenim izolirnim trakom.

Pikolovcu je vse razložil, ga tolažil in ga potem prosil, da mu podpiše delovni nalog.

Ta pa se je sedaj razjezil: »A tako, vi meni kar malo lepilnega traku, jaz naj pa vam podpišem, da je avto brez napak!«

Prevzemnik je videl, da se pikolovca ne bo znebil, zato je uporabil zadnjo karto, ki jo je imel. Vedel je namreč, da pikolovec ne mara, da bi njegov avto vozili njihovi testni vozniki. Zato je dejal: »Vaš avto mora še na testno vožnjo, takoj pokličem voznika.«

Sedaj pa je pikolovec začel jecljati:

»Morda pa ta vožnja ne bi bila potrebna, saj veste, moj avto ne prenese... Kje vam podpišem nalog?«

Prevzemnik mu je potem podal roko in pozdravil: »Adijo!« Pikolovec pa: »Nasvidenje!«

Anton Lampe

Naciji so med nami!

En narod!
En jezik!
En führer!
En Zmago!

Naredite mi to deželo spet čisto!
Naredite mi spet naša mesta in vasi.
Naredite mi to kri spet slovensko!
Naredite mi, da se ne pišem na čič!

SNS:
Šta ćemo sa ovim strancima, ne znaju, da pričaju slovenački?!
Da jih sve oteramo u pi... ma...!
Zmago:
Pri nas ne bo nihče govoril v cirilici!

Dolfe:
Lepo, lepo si naredil za začetek Zmago; pa numizmatik si, jaz sem risal akvarele; pa zeliščar si, jaz sem pa snijal kokain; v arestu si bil, jaz tudi; lepa prihodnost je še pred tabo.
Zmago:
Tih bod! Kaj pa Eva?! Kje je pa moja Eva?! Bom zasedel Trst, Trst je naš, pa, če bo treba, Benetke, pa Split, Split je tudi naš. Pa Dunaj, veš, koliko Slovencev je živelo na Dunaju, bom kar napadel, samo da jih prej počistim, samo, kaj je z mojo Evo Braun?

F. F. Frankeštin

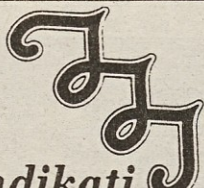
Spremembe plačnega sistema v šolstvu

V ministrstvu za šolstvo in šport pripravljajo nekatere spremembe plačnega sistema v šolstvu, ki ga ob zakonu o plačah delavcev v javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih urejajo še nekateri drugi predpisi in normativi.

Kot je slišati, naj bi ustreznejše in natančnejše opredelili pojem »osnovna plača«, ki pomeni podlago za obračun dodatka za minulo delo. Pomembna novost bo, da bodo poslej izenačeni koeficienti za osnovne plače knjižničarjev, strokovnih sodelavcev in laborantov, ki bodo enaki, kot za učitelje.

Nov bo tudi dogovor o reševanju »odbitkov« za plače zaradi neustrezne smeri izobrazbe. Po sedanji ureditvi odračunajo od plače 10 odstotkov vsem tistim delavcem, ki nimajo formalne smeri izobrazbe za poučevanje predmeta, ne glede na usposobljenost, ki si jo je delavec pridobil po neformalni poti. Pri tem pa tudi ni vselej jasno, katera izobrazba je za poučevanje določenega predmeta ustrezna. Ta problem, ki je zlasti pereč na osnovnih in glasbenih šolah, bodo v prihodnje urejali s podzakonskim aktom.

I. Ž.

Svobodni Sindikati Slovenije

Kaj je desnica?

Volitve so za nami, rezultati so znani, koalicije pred nami. Ali bodo leve, desne ali sredinske, bo kmalu jasno. Pretežni del volivcev, ki smo z volitvami izgubili svojo visokost in smo znova na milost in nemilost prepuščeni gospodom in gospem poslancem ter seveda vladi, je sodeč po izjavi predsednika Narodno demokratske stranke nekoliko levo orientiran. Drži se nas zlo štiridesetih in več let komunizma ter socializma in ne znamo zdravorazumsko razmišljati. Kaj je torej desnica?

Je to Jelinčič s svojo falango, ko vsi odklanjajo sodelovanje z njim? So to zeleni, ki javno priznavajo, da so njihovi poslanci desno usmerjeni in tudi poznajo jih ne dobro?

So to – skozi šivankino uho v parlament pripeljani – socialni demokrati, v mnogih stvareh res precej desni, sami sebe tolažeč s tem, da je vsa socialna demokracija Evrope v krizi in stiskil?

Bog vedi, kje je tu resnica. Jelinčič nastopa kot zdrava sila, zaverovan sam vase in odrešujoč za vse, ki se opredeljujejo za sredino. Na podoben način oblikovane levice ni.

Krščanska demokracija skuša delovati svetovljansko in sredinsko.

Ob tem korenito pozablja na laičnost države in v delu klera, ki ne spoštuje odmaknjenosti od politike, spleta vezi, ki so v imenu vere enkrat že razklale naše ljudi, tokrat pa nas znova skušajo elegantno spraviti pod tuje vplive.

Pirnat odhaja, skupaj z gospodom Grosom, v ilegalo, toda njegov koncept dolgoročne restavracije stanja z željo po vrnitvi pred leto 1941, ostaja in tli naprej. Zagovarjajo ga ljudje, ki so v času socializma dosegli in zasedli čedne družbene položaje in funkcije, potem pa so pridrli na plan z lastnino svojih prednikov in skušajo olastniti vse počez brez upoštevanja žuljev in dela.

Demokratom gre za oblast in z njo bodo tržili. Seveda v svojo korist. Narava njihove demokracije je že več kot leto dni razvidna, četudi jo zavijajo v različno obarvane pisane papirje.

Verjetno bo sredinska koalicija potisnjena v desno po avstrijskem zgledu, seveda v imenu stabilnosti in prihodnosti. Tako Pirnatove besede ne bodo imele posebne teže.

Kajti zares je izgubila levica. Združena lista je sicer uspela, toda rezultat je bolj pičel od pričakovanega, socialisti so uspeli razbiti levico in oditi iz parlamenta, krščanski socialisti imajo prihodnost kot gibanje in ne kot stranka, vezi pa bodo morali iskati v sindikatih, kajti ti so njihova prava moč. Socialni demokrati bodo lahko tudi še naprej uspešno ščitili vsa svoja registrirana imena in ime socialne demokracije potiskali v politično blato banalne vsakdanjosti z obrambnim ministrom na čelu.

V tem kupčkanju so karte razdeljene zgolj navidezno, kajti tudi zmagoviti liberalni demokrati niso profilirana stranka. Lahko pričakujemo nov krog selitev politikov, ki so se odločili, da jim je politika kruh. V odnosu do vseh nas – bel in topel in iz naših stisk, ga bodo mesili nenehno znova.

Če bomo uspeli ohraniti državo ločeno od cerkve in zagotoviti delo za 4 milijone plebiscitnih rok ter kruh za dva milijona ust, smo napravili praktično vse. Prava levica povsod vodi bitko za polno zaposlenost, ker edino to omogoča humano civilizirano dostojanstvo človeka. Pri nas o tem molčijo vsi!!!

Milan Bratec

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

Jože Smole: PRED USODNIMI ODLOČITVAMI

Pri založbi ČZP Enotnost je konec oktobra izšla knjiga Jožeta Smoleta »Pred usodnimi odločitvami«. V njej Smole, nekdanji novinar, diplomat, predsednik SZDL Slovenije in sedanji poslanec Socialistične stranke v slovenskem parlamentu razgrinja svoj pogled na slovensko in jugoslovansko politično dogajanje pred razpadom Jugoslavije.

Kaj med drugim trdi:

- Večstrankarski sistem k nam ni prišel kot strela z jasnega neba.
- Ob božiču 1986 so me mnogi napadli, drugi pa so mi nadelili vzdevek »Božiček«.
- Nobenega urednika nismo imenovali, ne da bi predhodno dobili mnenje novinarskega aktiva.
- Admiral Štok je zaradi mojih domislic na račun omejenosti nekaterih oficirjev takoj telefoniral v Beograd, general Hočevar pa sploh ni hotel sodelovati s predsedstvom Slovenije.
- Teritorialna obramba ni bila od boga dana niti ni nastala šele v letu 1991.
- Neposredne volitve v Sloveniji so bile že 2. aprila 1989.

In kaj razgrinja:

- Kako so mi »izmaknili« Kučanov stenogram s seje predsedstva CK ZKJ, ki ga je nekako izvrtal Igor Bavčar.
- Kako so nastajale politične zveze (stranke) pod dežnikom SZDL
- Kako so mi Srbi očitali, da sem agent CIA in avtor gesla »Srbe na vrbe«

- Kateri beograjski Slovenci so najbolj vehementno napadali Slovenijo
- Zakaj sem izjavil: »Če bomo popustili, me dajte na gavge!«
- Poslednji vlak »bratstva in enotnosti« in incidenti
- Zakaj Srbom ni uspelo organizirati »mitinga resnice« v Ljubljani
- Moja srečanja s Slobodanom Miloševićem in Borisavom Jovićem

Knjigo Jožeta Smoleta lahko naročite pri ČZP Enotnost. Prednaročniška cena je 980 tolarjev.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) _____ izvod(ov) knjige PRED USODNIMI

ODLOČITVAMI. Naročeno mi (nam) pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Datum: _____ Podpis naročnika: _____

1. Naročeno bomo plačali v zakonitem roku 2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

Upniško-dolžniške peripetije v Plutalu

IRONIJA PRAVNE DRŽAVE

Po tem, kar se je pred dnevi zgodilo v ljubljanskem Plutalu, bi naivni državljani lahko sklepali, da se nam je začela dogajati pravna država. Malo manj naivni pa bi morebiti lahko ugotovili, da živimo v časih, ko najrazličnejši spekulanti s pridom izkoriščajo prve zametke pravne države. O stvari boste lahko presodili sami.

Kot smo v tej rubriki že pisali, osamosvojena država Slovenija dolgo časa niti s prstom ni mignila, da bi svoje gospodarske subjekte zavarovala pred tako imenovanimi nekomercialnimi riziki, ki so jim bila slovenska podjetja še zlasti izpostavljena z »zalivsko vojno« in izgubo jugoslovanskih trgov. Plutal je samo v prvem primeru izgubil več kot 9 milijonov dolarjev (doslej še vedno neplačanih terjatev), da o izgubljenem trgu in drugih posledicah niti ne govorimo. In ker država na gospodarskem področju pač ni izvajala svoje temeljne varovalne funkcije, temveč več kot dve leti blebetala le o državotvornosti v smislu krepitve in vzpostavitve v glavnem (izjema je le zunanje ministrstvo) represivnih sektorjev, so bili njeni gospodarski subjekti na milost in nemilost prepuščeni eroziji takšnih in drugačnih spekulacij. Med njimi posebej bodejo v oči lastniške in finančne. Naša podjetja so v obeh primerih utrpela milijardne škode.

Vse to finančnih spekulativ in tudi čisto »normalnih« bankirjev (če o tej kategoriji v naši državi sploh lahko govorimo) očitno prav nič ne zanima. Oni hočejo v vsakem

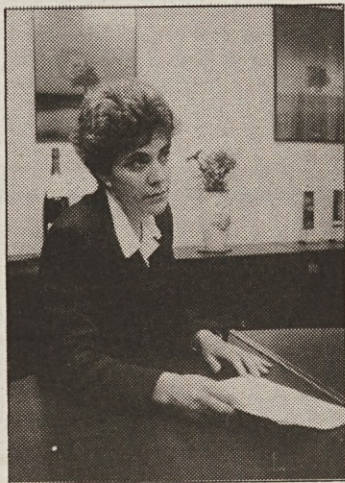
banke pa je mahal s sodnim nalogom za izvršbo. Z nalogom pravne države torej. In to prav te iste pravne države, ki ni bila prav nič pravna do podjetja v času, ko je to trpelo ogromne izgube zaradi njenega (ne)delovanja oziroma zgodovinskih osamosvojitvenih eksperimentov.

Zvrhan koš ironije torej, spričo katerega pa je do konca zavrelo delavcem v podjetju. Delovanju »pravne« države so se fizično uprli. Ker v podjetju v tem času ni bilo direktorja Ivana Koželja, so se delavci na

tako, da so pred vhod v tovarno zapeljali tovornjak s prikolico. Grozil je fizični spor, kar je bil zadosten razlog, da se je pred podjetje natrlo kar lepo število policistov, ki naj bi zavarovali samo dejanje omenjene izvršbe. Policijski pes je v tej drami ali komediji, kakor komu ljubše, igral posebno zastraševalno vlogo, vendar ni reagiral, ko so mu delavci Plutala predložili tragično usodo njegove pasje Koželjeve sorodnice. Zanimivo pa je, da se je poleg sodnih izvršiteljev, predstavnik bank v drugih bolj ali manj (ne)potrebnih dejavnostih v Plutalu pojavil tudi nekdanji republiški javni tožilec Pavle Car. Menda v vlogi zasebnega preiskovalca ali izterjevalca, ki ga je najel direk-

nam pripovedovali v Plutalu, je bilo prav zanimivo in na trenutke tudi zelo napeto. Toda Plutalovci se niso dali in policijskemu psu režeče kazali zobe, kar je imelo svoj učinek. Sodni izvršitelji so odnehali in popoldne se je v Plutalu pojavil sodnik, ki je odredil izvršbo in ki je potem, da bi se izognili nepotrebnim stroškom, le pristal, da se kronske zaporce (predmet hrambe po pogodbi) hranijo kar v Plutalu. Res so potem del teh zapечатili s posebno vrstico in voskom, zdaj pa jih je kakih 5 milijonov že odromalo v Avstralijo. Izkupiček od njih pa naj bi pokasirali v Slovenski kmečki banki.

In še eno zanimivost velja omeniti. Plutal se je prijavil za sanacijo v okviru Sklada za

Jožica Lenič, pravnica: »Uprli smo se aroganci pravne države, ki ni nobena pravna država!«

Ivan Koželj, direktor Plutala: »Ko so mi rekli, naj omogočim realizacijo sodnega naloga, sem jim dejal, da kot direktor podjetja v Skladu nimam teh pooblastil, vendar tega ne bi storil, tudi če bi lahko!«

Plutal onega jutra, nekaj minut preden je podjetje obiskal tuji partner. Le kaj si je mislil?

razvoj, kar pomeni, da je hkrati s posebno pogodbo svojo lastnino prenesel na sklad, se pravi na državo. Ta država pa je sprejela tudi zakon o javnem dolgu, s katerim bi pokrila iraške terjatve domačih podjetij, vendar doslej tega še ni storila. Se pravi, da so tudi zaporce, ki kot hipoteka nastopajo v tej zgodbi, last države. In zdaj razumi, če moreš: pravna država pravno ukrepa sama proti sebi. Se pravi, da imamo opravka s popolnoma zavozlanim vozlov, ki je razumljiv le posvečenim. Še najbolj tistim, ki v sodni oblasti poznajo princip levega in desnega predala, kar po domače pomeni, da z zvezami in poznanstvi dosežejo, da se obravnavajo stvari iz enega predala, medtem ko je drugi lepo zaprt. O tem pa kdaj drugič!

Ivo Kuljač

primeru imeti svoje. Poplačane glavnice, vključno s parazitskimi obrestmi. Prav v tej kaši pa je iskati tudi poglaviti vzrok za nedavni pripetljaj v Plutalu, ki je sprožil vprašanje v uvodu. Oglejmo si ga pobliže:

čelu s pravnico Jožico Lenič pred »pravno« državo in grozečim rubežem zavarovali

tor Slovenske kmečke banke in nekdanji minister za kmetijstvo Milan Kneževič. Kot so

Delovanje pravne države

Risba: Franco Juri

Skoraj bi me kap!

Strah kot edina motivacija...

Seja izvršnega odbora sindikata našega podjetja. Sprejem mnenja k pritožbi moje pooblaščenice pravnice sindikalne pravne pomoči, potem ko me je direktor po objavi polemičnega zapisa z zgornjim naslovom poslal na čakanje.

Članu organa, ki me je napotil na čakanje, ni potrebno niti odpreti ust, saj me sesuvata »soborca« iz izvršnega odbora: predsednica in njen namestnik. Ona: »Vsak je nekoliko kriv. Tudi ti. Lepo bi odslužil kazen, ki ti jo je naložil direktor!« Ne poslušam mojih pojasnil in kot da v rokah ne drži pritožbe, ki jo je sestavila pravna pomoč svobodnih sindikatov. Drugi v glavnem molčijo.

Se vam ne zdi nekam znano? Če te udarijo po levi strani lica, nastavi še desno stran. Ampak to ne sodi v sindikat, še manj v SVOBODNEGA, pač pa kvečjemu v farovž...

Jože Praprotnik,
član IO istega sindikata
Velana Ljubljana

Pripis urednika:

V uredništvu smo seveda ogorčeni nad takšnim ravnanjem direktorja z novinarjem. Posebej pa smo razočarani nad vedenjem članov izvršnega odbora svobodnega sindikata v Velani. Ker pa so stvari le šle malo predaleč, nas je začelo počasi zanimati, kaj je v »primeru Praprotnik« ukrenil novinarski sindikat v Kopru, kaj Društvo novinarjev Slovenije in morebiti še kdo, ki pobira od nas članarino tudi zato, da bi v takšnih primerih povzdignil svoj »svobodoljubni« glas in prizadetemu, če je seveda njihov član, nudil primerno pravno zaščito. Najmanj je pri tem pomembno to, da je Praprotnik le urednik tovarniškega glasila! Konec koncev gre le za čakanje na domu kot »Berufsverbot«. S takšnimi rečmi pa se v tolikanj opevani slovenski demokraciji ne bi smeli šaliti.

Ivo Kuljač

Poslati:
prof. dr. Ljubo Bavconu,
Marjanu Sedmaku in
Venčeslavu Japlju

TAKS ŠE NAPREJ
RINE Z GLAVO
SKOZI ZID

Potem ko so zdaj že bivši direktor MTT Tone Taks in comp. gladko izgubili tožbo proti novinarju DE Ivo Kuljaču in ko bi bil vsak pameten človek na njihovem mestu čimbolj tiho že zaradi profesionalnih in čisto določenih referenčnih razlogov, Taks skladno s svojimi znamenitimi menedžerskimi sposobnostmi, ki se posebej poznajo na položaju MTT in delavcev v njem, še naprej rine z glavo skozi zid. Tako je velel svojemu pravnemu zastopniku sestaviti pritožbo na izgubljeno tožbo z abotno (pravno) utemeljitvijo, da znamenitega članka »Lačni, ponižani in razžaljeni, vodstvo pa...« (no, to vodstvo pa si je takrat lepo delilo poročun!!!) niso napisali anonimni delavci, temveč novinar sam. Po butalskem principu pač, če niso bile (v prvi tožbi) vile, bodo zdaj (v drugi) pač grablje. Ubogi sodniki. Citiramo:

Obdolženec je v svoj zagovor navajal, da naj bi mu pismo neimenovanih delavcev tovarne MTT prinesel odgovorni urednik, ki ga je dobil med pismi bralcev ter mu dejal, naj pismo objavi v rubriki »Ravbarkomanda«, ki jo sam ureja, ker je ocenil, da je primeren za navedeno rubriko. Pismo je bilo potem lektorirano in kot takšno je šlo v objavo.

Takšen zagovor obdolženca je očitno neresničen. Res je sicer, da je iz predloženega originala pisma razvidno, da je bilo potrebno pismo krepko lektorirati zaradi slovničnih napak, vendar pa to še nikakor ne pomeni, da pisma v prvotni nelektorirani obliki ni napisal sam obdolženec. Da ne gre za pismo, ki bi ga po pošti poslali uredništvu anonimni delavci več kot očitno izhaja iz same oblike »pisma«. Vsakomur je jasno, da bi imelo v takšnem primeru pismo povsem drugačno obliko kot n.pr. »Prosimo, da objavite sledeče naše pismo...« ali podobno. V danem primeru pa je prav iz uvoda »pisma« razvidno, da gre za sestavek, ki ga je napisal novinar, saj se prvi stavek glasi: N. Lačni, ponižani... Anonimni delavci pač ne bi začeli pisma s kratico N., kar očitno pomeni naslov, ampak tako kot je bilo že zgoraj navedeno. Sam začetek pisma jasno priča o tem, da gre za osnutek članka, ki ga je napisal sam novinar (verjetno po razgovorih z delavci MTT), ga dal potem lektorirati in ga objavil v svoji rubriki.

Ker je takšne norosti kajpak možno pobiti z levo roko (novinar v dokaz lahko ponudi vsaj tisoč člankov), je jasno, da Taks ne počne nič drugega kot to, da po nepotrebnem razmetava z denarjem. Ker so ga medtem končno le frenili z direktorskega položaja v MTT, lahko le upamo, da bo svoje norosti poslej plačeval iz svojega žepa.

I. K.

Humoreska

Božiček ali dedek Mraz

– Kaj boste letos praznovali pri vas, Božička ali dedka Mraza? smo naskočili z vprašanjem tovariša Neposrednega proizvajalca raznih strok, ki je za šankom bifeja Bližnja srečanja posebne sorte odpihaval belo brado s piva.

»In kaj boste praznovali vi?« je tovariš Neposredni kot dober politik vrnil vprašanje.

– Pravzaprav ne vem. To je očitno eno od fundamentalnih vprašanj našega bodočega razvoja, zato vprašujem prav vas, ki sodite med neposredne proizvajalce raznih strok, torej tudi javnega mnenja...

»Ha,« se je zamislil tovariš Neposredni in spet pihnil peno s piva, »če takole pogledam svoj kozarec piva, ne vidim kakšne bistvene razlike med Božičkom in dedkom Mrazom. Oba imata, tako kot tudi moje pivo, belo brado.«

– Torej se ne morete odločiti?

»No, jaz mislim, da bi to vprašanje morali prepustiti strokovnjakom...«

– In kdo naj bi bili ti strokovnjaki? Ali mislite, da bi bilo treba imenovati kakšno skupščinsko komisijo iz bradatih poslancev z leve in desne?

»Ne, jaz mislim prav strokovnjake!«

– In kdo so to?

»Ja, otroci vendar!«

– Ampak kot jaz poznam otroke, se bodo povsem neideološko odločili za oba, za Božička in dedka Mraza. Zanje je najbolje, da darila dobijo tako od enega kot od drugega.

»V načelu se seveda strinjam z vami, čeprav se v tem kaže izrazita potrošniška miselnost naših otrok.«

– Kaj torej predlagate?

»Jaz mislim, da bi bilo treba najprej narediti spravo med Božičkom in Miklavžem!«

»Torej mislite, da bi morala vmes poseči Spomenka Hribar. Ona je specialistka za sprave, pa še zdaj, ko ni več v parlamentu, ima najbrž čas...«

»Da, da. To bi bilo res najbolje, pa še otrokom bi bilo najbolj všeč.«

– Zakaj pa bi to bilo všeč otrokom?

»Zato, ker bi morali potem proslavljati tudi dan sprave med Božičkom in dedkom Mrazom.«

– In kdaj bi bil ta spravi dan?

»Recimo med božičnim večerom in silvestrovim. Recimo takrat, ko je praznik nedolžnih otročičev.«

– Ja, ampak zakaj bi to bilo otrokom všeč?

»Zato, ker bi jih poleg Božička in dedka Mraza obdarovala še tetka Spomenka!«

Bogo Sajovic

Kovačičev poraz

Mag. Miloš Kovačič, generalni direktor Krke, bi po mnenju nekega ameriškega strokovnjaka za menedžment, ki je v svoji karieri obiskal vodilnih 2000 podjetij na svetu, lahko vodil katerokoli ameriško podjetje. Seveda pa ta ocena ne velja tudi za katerokoli dolensko podjetje. Na volitvah za državni svet v Novem mestu je Kovačiča meni nič, tebi nič premagal neki kmet. Naj razume, kdor more!!!

Plavčev čas

Slavko Plavec, namestnik generalnega direktorja Krke, pa je po volitvah, na katerih sta njegov šef in njegova Demokratska stranka, hvala Bogu, nesrečno izgubila, začel ugotavljati, da so se stvari v Krki spet začele normalizirati. Plavi, kot ga kličejo prijatelji, ima nenadoma spet čas za kak lov. Žal se je na njegovo veliko žalost lovska sezona v glavnem končala. Politika pri nas očitno še dolgo ne bo skoncentrirani izraz za ekonomijo...

Utroševi odstotki

Milan Utroša, član vodstva ZSSS in šef njihovega volilnega štaba, je z rezultati volitev za državni svet dokazal, da je eden redkih v Sloveniji, ki je v svojem poslu uspel bolj, kot je načrtoval. V državni svet so bili namreč izvoljeni vsi trije predstavniki Svobodnih sindikatov, poleg njih pa še predstavnik Svobodnemu precej bratskega sindikata SVIZ. Igor Bavčar se zdaj ne more verjeti, da ni Utroše že prej poznal.

Tomšičeva (ne)reprezentativnost

France Tomšič, šef nekega sindikata in največji poraženec volitev '92, še zdaj ni doumel, da predstavnik njegovega sindikata ni bil izvoljen v državni svet celo samemu predlogu zakona o reprezentativnosti sindikatov navkljub. Svobodni sindikati še nikoli niso imeli takšne sreče kot takrat, ko se je ustanavljanja, širjenja in vodenja nekega sindikata polotil Tomšič. Žal so to končno začeli dojemati celo v KNSS.

Kuli

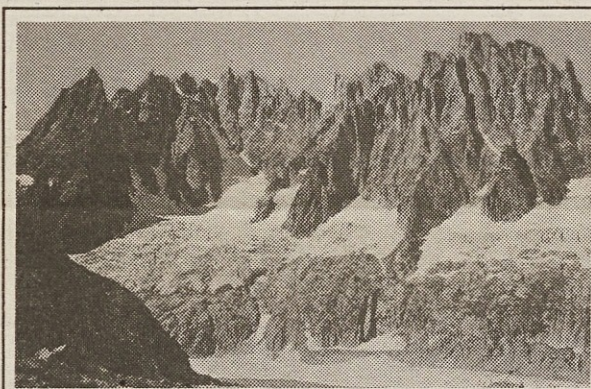
Šef

Ko je šef tuhtal o povolilnih koalicijskih in možnih kombinacijah, je kaj hitro spoznal, da bi bila brez dvoma najbolj sprejemljiva tista s krščanskimi demokrati in Bog daj celo z ljudsko stranko.

Sefu se je kar smejalo, ko mu je v glavo pricurljala nezasišana ironija: na čelu vlade so liberalni demokrati, se pravi reformirani komunisti, ki so pač sestavili desnosredinsko vlado, da si pridobijo evropsko legitimacijo. Če pa se krščanski in drugi desnosredinci v vladi ne bi vedli, kot bi bilo treba, pa imajo naši še vedno možnost, da se sami konstruktivno zrušijo in oblikujejo vlado z malo manj reformiranimi levosredinci na čelu z SDP. »Porka madona, imamo demokracijo ali ne!« je z roko udaril po mizi šef.

Politik novega kova

Strmi in se čudi, da se volivci zanj niso kaj prida zmenili kljub goram državotvorno zapravljenega državnega denarja.

AVTOR BORUT LEVEC	ČRTA, KI POVEZUJE NOTNO ČRTOVJE	VOJAŠKO OKLEPNO VOZILO	JAMA STENSKIMI SLIKAMI VSPANJU	PRITOK SITNICE NAKOSOVU	DELAVSKA ENOTNOST	TROPSKA OVIJALKA	FRANCOSKA FILMSKA IGRALKA	ŽIVALSKA NOGA
PEGAMSKI VLADAR					OBLIKA SOCVETJA LUŽA, LOKEV			
SKUPNO IME ZACINKOVO RUDO LUČAJ								
DELAVSKA ENOTNOST	PRIPADNIK VERSE SEKTE V AMERIKI	PRIPOMOČEK ZA RISANJE	KEMIJSKA SNOV ZA IZBOLJŠANJE LASTNOSTI	VRSTA KOBILICE JEZERO V TURČIJI	OTOK V OTOCJU TUAOMOTU FRANCOSKI PISATELJ (CLAUDE)			
SAMOVEZNICA					ZAMORSKA MACKA KRVOSIS			ARTHUR *** DOYLE
SLOVENSKI MATEMATIK (IVAN)					VELIKA RENA V LETONIJI		ALBERT CAMUS AMORET	
REKA V ITALIJI, KI SEIZIVLA V JADRAN					PRITOK REKA V SVICI VRSTA TKANINE	HERCEGOVEC POSODAZA UMRLEGA		
AFRIŠKO NASLADILO					MESTOV SEVERNI VENEZUELE ANGLEŠKO PIVO			
SRBSKI KRITIK FINCI					HRVAŠKI DIRIGENT (LAV)	PAPAND- PULOVA OPERA ČISTILNO ZA LAK		
PODZEMNI HODNIK					INDONEZJSKO IME ZA BORNEO PLAVALNI KLUB			
SESTAVIL SALOMONOV UGANKAR	MADŽARSKA PLOŠČINSKA MERA	AMERIŠKI POLITIK 1912 NOBE- LOVEČ ZA MIR (ELIMU)	PETORKA PESNIK KOVACIČ				JAPONSKI BOG Z LISIČJO GLAVO	STRUPENA MOČVIRSKA ZELIKA
GOROVJEV BURMIČ BENGALSKEM ZALIVU					ORIENTALSKI PRASEK ZA BARVANJE LAS	ODGOVOR NA KONTRO	KOREOGRAF OTRIN PRVA ŽENSKA	MAKEDONSKO KOLO
OKRAJŠANO AMERIŠKO MOŠKO IME					DEL TETIVE OSEBNI ZAIKMEK	GORA V JULIČIH IGRALNA KARTA		
SIENKIEWI- CZOV ROMAN					DEL KOVASKE OPREME			
GLAVNO MESTO GRČIJE					OTOK OB ZAHODNI OBALI SARDINIJE			DELAVSKA ENOTNOST

Nagradna križanka št. 52

Rešeno križanko nam pošljite do 5. 1. 1993 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 52. Nagrade so 1.000, 700 in 500 tolarjev.

Rešitev nagradne križanke št. 50

SEKTA, AKADEM, LIRAN, NARAVA, ADANA, ATAMAN, NEN, TIARA, MITJA GASPARI, ANI, ROK, UTANT, KATARAKT, STIL, SR,

ELEMIR, EK, STAVEK, SARAJ, BRAN, ANTARA, BARANJA, OGRI, VAL, PANOVA, KAVA, SARTO, RS, EVFONI, EMA, ATAIR, ATOS, ADI, IC, VESTALKA, ANTELAMI, ORKA, TT, DRAZILEC

Izžrebani reševalci nagradne križanke št. 50

1. Marička Mavec, Sorlijeva 31, 64000 Kranj
2. Sašo Barin, Dolga lesa 7, 62270 Ormož
3. Marija Ceglar, Na jami 3, 61000 Ljubljana

Nagrade bomo poslali po pošti

Križanko pripravil:

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Suho in megleno

Megle je bilo zadnja leta bolj malo. Ta teden je bila, vsaj prvo polovico, kar pogost gost. Po prehodu fronte minulo soboto je naše kraje preplaval hladen zrak. V višinah pa je začel dotehati toplejši. Nastal je močan temperaturni obrat. V torek je bil najtoplejši slovenski »kraj« Vogel z 10 stopinjami, na Kredarici pa je bilo 5 stopinj nad ničlo! V nižinah bi se ob takih temperaturah sneg tako hitro talil, da bi voda kar drla s streh. Višje pa je ob temperaturnih obratih zrak tako suh, da se sneg ne tali, ampak sublimira – iz trdnega stanja hlapi, prehaja v vodno paro. Ta proces poteka dosti počasneje, zato sneg tudi ob tako visokih temperaturah ni moker in ga razmeroma malo »pobere«.

Vse to so lepe strani zimskega anticiklona, ko vetrov skorajda ni, v gorah je krasno, vidi pa se tako daleč, da... Malo slabše se tedaj godi večini Slovencev. Ta večina namreč naseljuje nižje ležeče kraje. Tam se zadržuje trdovratna megla ali pa nizka oblačnost in le ponekod se čez dan razkadi. Pogosto pa se kljub sončnemu vremenu temperatura ne dvigne prav dosti. Tako se je zgodilo v ponedeljek v Ljubljani. Kljub temu, da je megla izginila, je temperatura ostala stopinjo pod ničlo. Nič bolje se ni godilo Primorcem. Tudi tam se pozimi večkrat pojavi megla, ki je gosta in mokra.

Tudi v naslednjih dneh nas čaka suho vreme. Seveda so razlike med različnimi vrstami suhega vremena lahko velike. Povsem enako, kot je bilo v prvi polovici tedna, ne bo. V višinah se je v petek ohladilo. Zato bo megle manj, tudi na Primorskem se bo umaknila. Vzhodni veter jo bo odrinil v smeri proti Padski nižini. Že v nedeljo pa bo stanje podobno, kot je bilo od nedelje do četrta. Megla nas bo torej še »osrečevala«.

Deni